

LUST EN LEED OP DE WALLEN

Voor Ingrid en Said,
en voor Arie en Mien

Lust en leed op de Wallen. De beste autobiografische verhalen van Haring Arie

Eerste druk 2023

Copyright © 2023 Erven Arie Elpert en Fred Baggen

Ongecorrigeerd leesfragment © 2022

Foto omslag Ab Pruis

Omslagontwerp en binnenwerk Aldus Boek Compagnie

www.aldusboekcompagnie.nl

Arie Elpert

Lust en leed op de Wallen

De beste autobiografische verhalen van Haring Arie

Geselecteerd, geannoteerd en bezorgd door Fred Baggen

BEKENTENISLITERATUUR

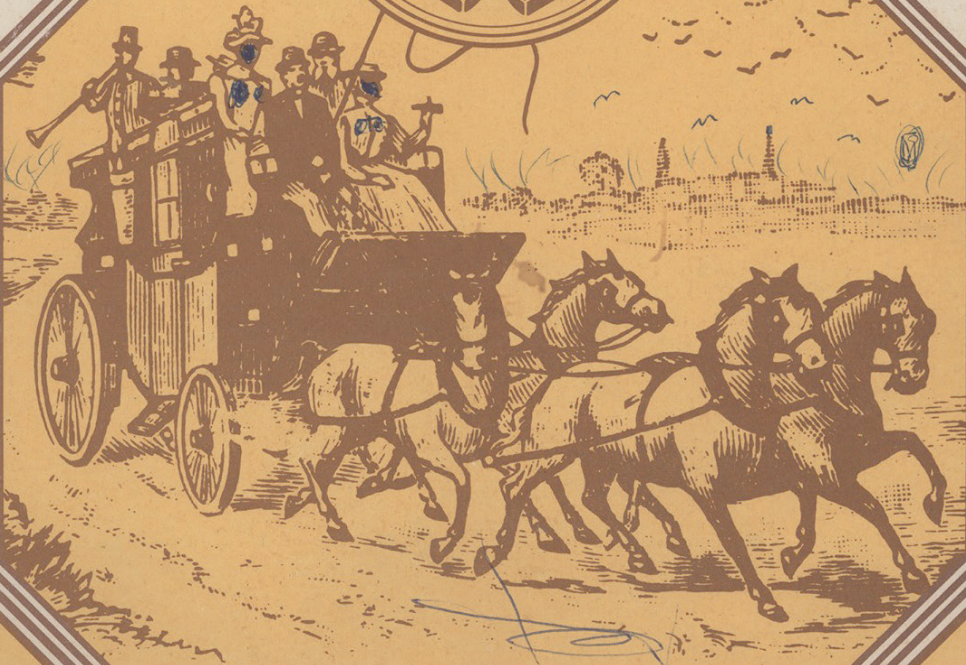

Aldus Boek Compagnie

2023

VOOR ME KLEIN KINDEREN
SALDA SAID en SAMIERTJE
50 vel prima houtvrij schrijfpapier

ATTIE

Opgedragen aan me kleinkinderen Saida, Said, en me kleine gabbertje, Semier.

Ik weet niet hoeveel schriften ik heb volgeschreven met allerlei soorten verhalen, maar steeds was het boek niet naar me zin. Dus heb ik het hele pak gewoon opgeborgen, en ben ik begonnen aan een boek dat gaat over me jeugd, vanaf me vijfde tot me veertiende jaar, en voor mensen van zeg maar acht tot en met honderd jaar. In me eerste boek is daar een heel klein stukje uit beschreven, omdat dit eerste boek meer een ingekort verhaal was uit me hele leven, wel aardig in elkaar geflanst door toen een joernalist Clé Sjoeren,¹ dus dat wil zeggen dat hij uit zo'n 22 schriften vol, er overal wat heeft uitgehaald, zodat me eerste boek tot stand kwam, want als hij alles had moeten gebruiken, hadden er wel vier of vijf boeken uitgekomen, dus is er heel wat stof voor me overgebleven, waarover ik nu ga schrijven, weer niet alles, alleen uit me jeugdherinneringen, en ik hoop dat dit boek voor mensen die getrouwd zijn, en kinderen hebben, er iets zullen begrijpen, dat wanneer ze zoals zo vaak gebeurt, gaan scheiden, altijd de kinderen de dupe van al die ellende zijn.

Want wat mijn is gebeurd in me kinderjaren, gun ik geen één kind toe. Ik heb heel veel verdriet gehad in me jeugd, en voelde me gewoon een stuk verschoppeling, waar grotendeels de schuld lag bij me ouders. Niet dat ik er nu nog erg kwaad om ben, want ik ben zelf al een paar keer opa, maar toch heb het me hele leven dwarsgezeten, dat ze mij zoiets hebben aangedaan, zoiets blijft je je hele leven bij, met de gevolgen vandien.

Ik schrijf dit vooral voor de jeugd, alleen om een vergelijking te laten zien hoe het toen in de dertiger jaren was, en nu. Er is natuurlijk veel veranderd, maar heel veel dingen zijn wat de jeugd van nu en toen [betreft] hetzelfde gebleven, met heel wat dingen. Maar dat laat ik aan de jeugdige lezers over, en ook de ouderen. Het is geen sprookje of een of ander kinderverhaaltje, alles wat ik beschrijf, is echt gebeurd, en ik weet zeker dat in een hoop dingen die ik ga beschrijven, veel kinderen hun eigen in terugvinden, en hopelijk ook de ouders.

Adrianus Bernardus Antonius
Elpert

of Haring Arie.

Als kind op school, en in de
buurt, was me roepnaam

Attie Elpert

Ik ben geboren, in 1923, op het Rusland, waar toen me Vader en Moeder, op één hoog, in een klein woninkje woonden.

Me Vader was toen twintig jaar en me Moeder omper 19 jaar. Van de eersten vier jaren kan ik me niets herinneren, misschien wat vagen momenten, als me pappie en Mamme weer eens de grootste leuzen hadden, maar niet veel meer, ik zal toen een jaar of vier zijn geweest, precies weet ik dat niet meer.

Later gingen we naar de Beetsboomsloot, waar me Vader van een zuster van ze Moeder een logement had geërft. Want me Opa, me Vaders Moeder, dus, is gestorven toen ze broer Ylmeron, 2 en hij net een half jaar was, dus werden die twee jongens bij der lui tante Glastje groot gebracht, in een logement in de Nes, dat ~~was~~ ze tante Gha runden, want hun Vader, die Janus heten liet er gewoon de lap in hangen, en wat liever in de kroeg, dan bij ze kinderen, een echte ouwe smeer kees, die alleen aan ze eigen dacht, me Opa, maar daar over later. Ik zal zo, een jaar of twee zijn geweest dat er een zusje bij kwam, die Marietje heten. Dus had ik een zusje die later ook een woonden lozen jeugd heb gehad, alleen weer anders, als ik, Maar ook daar over later.

Me Moeder was een knap blond wijf, waar veel kerels op rippelde, dat zou dan later ook wel blijken, en me Vader was echt zo'n jongen van de gestompte pot, die graag met ze gatters lol maakten in de velen kroegen waar ze kwamen, dus dat had ik later niet van een vreemden. Hij voorden als bedienden bij de Lojyd, ook wel de Zuid genoemd, an dat al die zekeren op T. Amerika voerden. Hij was geen type voor dat logement met al die dronke kerels, en was al een paar keer met een van die logement gasten op de vuist geweest, dus net als ik later politiek er bij, en weer voor schut. Eigenlijk moest hij

Attie

Ik ben geboren in 1923, op het Rusland waar toen me Vader en Moeder, op één hoog, in een klein woninkje woonden. Me Vader was toen twintig jaar en me Moeder amper 19 jaar. Van de vier eerste jaren kan ik me niets herinneren, misschien wat vage momenten, als me pappie en Mammie weer eens de grootste bonje hadden, maar niet veel meer, ik zal toen een jaar of vier zijn geweest, precies weet ik dat niet meer.

Later gingen we naar de Rechtboomsloot, waar me Vader van een zuster van ze Moeder een logement had georven. Want me Opoe, me Vaders Moeder dus, is gestorven toen ze broer Herman, 2 en hij net een half jaar was, dus werden die twee jongens bij der lui tante Kaatje grootgebracht, in een logement in de Nes, dat ze tante Ka ronde, want hun Vader, die Janus heette, liet er gewoon de lap in hangen, en zat liever in de kroeg dan bij ze 2 kinderen, een echte ouwe smeerkees die alleen aan ze eigen dacht, me Opa, maar daarover later.

Ik zal zo een jaar of twee zijn geweest dat er een zusje bij kwam, die Marietje heette. Dus had ik een zussie, die later ook een waardeloze jeugd heb gehad, alleen weer anders als ik. Maar ook daarover later.

Me moeder was een knap blond wijf, waar veel kerels op tippelden, dat zou dan later ook wel blijken, en me Vader was echt zo'n jongen van de gestampde pot, die graag met ze gabbers lol maakte in de vele kroegen waar ze kwamen, dus dat had ik later niet van een vreemde. Hij vaarde als bediende bij de Lloyd, ook wel de Zuid genoemd, omdat al die schepen op Z. Amerika voeren. Hij was geen type voor dat logement met al die dronken kerels, en was al een paar keer met een van die logementsgasten op de vuist geweest, dus net als ik later politie erbij, en weer voor schut. Eigenlijk moest hij met ze broer Herman het logement delen. Maar ze broer was er helemaal geen type voor, en gaf de hele mikmak aan me Vader en me Moeder, en wilde er verder niets meer mee te maken hebben, de man heb me dit zelf verteld, en is nu² 82 jaar, en in goede gezondheid.

Alles leek koek en ei te worden, me moeder zou het logement drijven, en me Vader zou lekker blijven varen op Z. Amerika en zo zouden ze samen een paar lekkere centen bij elkaar potten, maar dat liep heel anders. Wie nou de schuld van al die ellende is geweest, wil en kan ik niet over oordelen, want de één gaf de ander de schuld, omdat ze volgens hem toen hij op Zee zat, met een andere kerel had gekofferd, en daar een nogal donker kind van over had gehouden. Ik heb zelf later een photo van dat kind gezien, en moest daarin me Vader gelijk geven, want dat kind had zwart haar en gitzwarte ogen, terwijl me Vader en Moeder allebei blauwe ogen hebben, en de geboorte klopte ook niet met de tijd dat me vader op Zee had gezeten.

Maar hoe dan ook, ik en me zusje gingen naar het gesticht, en dat kind heb het geluk gehad, het was een meisje, en heette Hettie, ergens ook een rare naam, want in me hele fam. kwam die naam niet voor. Alleen me Vaders Moeder heette Jetje. Dus Hettie ging al heel jong dood, en was overal van af, want dat stumpertje had mis-schien helemaal op het sekreet terechtgekomen, want der Vader was onbekend, zoals dat zo vaak gebeurde en nog gebeurt.

Me Vader zat op Zee, toen me Moeder samen met haar Moeder, me Opoe dus, mijn naar dat strenge rotgesticht brachten, het was katoliek, in de Elandstraat, met alle-maal van die uitgestrekte smoelen van zwarte nonnen. Dat ligt me nog allemaal helder bij, dat me Moeder en me Opoe me met een bloedgang aan zo'n zwarte non overgaven, en vlug hun porum drukten. Ik moet vreselijk tekeer hebben gegaan en weet nog dat ze met twee van die schijthuizen van nonnetjes spiernaakt uitkledden, met de nodige pitmoppen en gesnauw, me in een teil met koud water lazerden, en me als een hond begonnen af te boenen, en toen werd ik daarna, op een tafel gezet door twee van die sekreten vastgehouden, terwijl de derde sadist al me mooie krullen met een tondeuze en een schaar helemaal kaal knipte, zoiets blijft je je leven lang bij, dat beeld komt steeds weer terug.

Na veel klappen en gesnauw kreeg ik me weeshuiskleertjes aan en werd naar een zaaltje gebracht, met nog meer kinderen in gestichtskleertjes, grote en hele kleintjes als ik het me goed herinner, want ik kan alleen maar beschrijven wat ik me kan herin-neren uit dat pesthuis. Ik zal wel vreselijk verdrietig zijn geweest, zo van huis, en zonder afscheid. Moeder en Opoe pleite, en me Vader zat op Zee. Wat er dan in je kleine koppie om is gegaan kan je alleen maar raaie, op sommige dingen na, die je altijd bijblijven.

Zoals die keer dat ik in me bed had gepist, een makke die ik tot me achttiende jaar heb overgehouden, in me nest zeiken, gewoon een ramp is dat voor me geworden later, en vooral bij me stiefmoeder. Dus had ik in bed gepiest en werd door twee non-nen, 's morgens vroeg zal het zijn geweest, in een tobbe met ijskoud water gegoooid, met de nodige pitmoppen, want ik zal wel helemaal in paniek zijn geweest met al die vreemde wezens in het zwart die me als een dolle hond hebben afgeboend, en toen ze daarmee klaar waren, en dat ligt me bij als de dag van vandaag, en maak ik me er nog steeds kwaad over, als met zo veel rotgijntjes die ze me in me jeugd hebben geflikt.

Dus na dat koude bad in zo'n ouwe zinken tobbe, werd ik weer door twee van die sadisten beetgepakt en werd ik met me kop in een vol met water gelopen soort goot-steen net zo lang onder water gehouden, dat ik bijna stikte, en lieten me pas los toen ik buiten adem was, dat was me straf voor het bedpissen, van die vrome schijthuizen, in naam van God in dienst. En zo werden de kinderen met alles gejudast, omdat hun

enige misdaad was dat zoals ik, hun Vaar en Moer bonje hadden gehad, of kinderen van wie de ouders waren overleden, en buitenechtelijke kinderen, zoals van een dienstmeisje die op een geweldje door de nette heer des huizes was gebruikt.

En meestal zo'n meisje van buiten was altijd de verliezer, en werd plus [dat] ze uit haar dienst was gegooid, ook nog de ellende had dat ze er bij der ouders en fam. ook werd verstoten, want ze was een grote schande, van die schijnheilige troep uit een of ander boerendorpje. Dus wist zo'n stakker der eigen geen raad, en gaf ze dat kind van ellende aan zo'n gesticht, en deed er afstand van. En heel wat van dat soort meisjes gingen uit haat en teleurstelling het hoerenleven in, sommige pleegden zelfs zelfmoord. En allemaal door zo'n rijke smeerpots van een deftige meneer uit betere kringen die met hun mooie verhaaltjes zo'n meisje hadden verleid. En dat arme kind moest tot der 21 jaar in zo'n gesticht blijven, allemaal omdat die keurige meneer de smeerpots een geile bui had gehad, en dat kind bij de Moeder had verwekt, maar de patser wist van niets toen het stuk liep, en met ze poen later ook wel in de hemel zijn gekomen, want geld heb nog nooit gestonken in de Wereld.

Ik kreeg nooit bezoek de eerste maanden, alleen een oude ome van me heb me een keer opgezocht, mens wat was ik toen blij, die ouwe stopte me van alles toe, en ik mocht niet huilen, was me op het hart gedrukt door zo'n zuster overste, want met alles werd er met onze lieve heertje gedreigd. Maar ik heb wel gehuild, en tekeergegaan als de pest, toen die ouwe pik na een uurtje met me in een soort wachtkamer had gezeten, op ze knie, en die ouwe man werd ook nog door die rotzuster afgesnauwd, of het zijn schuld was dat ik zo had gehuild.

Ik werd aan me armpie naar de zaal gesleurd en kreeg weer een paar hengsten om me oren, en alle snoepgoed werd gewoon van me afgepakt, en daar zag je nooit meer wat van terug. Me Moeder of Opoe kwamen nooit op bezoek, wat alleen op zondag was, tussen 2 en 5 uur geloof ik, maar wat was ik blij dat me Vader eindelijk kwam, die was van Zee terug, want die ouwe ome Willem van me kwam nooit meer, dat had me lieve Moeder versierd bij die nonnetjes.

Me Vader, dat begreep ik later, liep te huilen als een klein kind toen hij me meenam naar ze enige broer Herman en ze vrouw. Ik had me zondagse pakkie aan, alles in het zwart, en een soort schipperspetje op me kale koppie, met zo'n glimmend kleppie erop, en een hoog gestijft boordje om me nekkie, wat zo benauwd als de pest was, maar die zuster overste had gedreigd dat ik dat boordje niet af mocht doen, want deed ik het toch, dan zou onze lieve heer het zien en het haar vertellen, en zou ik niet meer met pappie mee mogen, dus deed ik dat boordje bij me Ome thuis, toen ze vroegen of ik het wilde afdoen, voor geen prijs af, en was zo bang dat ze het maar zo lieten.

Me Vader vloekte de hele wereld bij elkaar en beloofde me, ik haal je er zo gauw ik kan uit hoor jongen, maar dat liep weer heel anders. Hij moest weer naar Zee, dus weer geen bezoek meer voorlopig.

Ik zat in een soort kleuterklasje en moest op een keer heel nodig poepen, maar hoe ik met me vingertje netjes omhoog zat, die serpent van een non gaf geen draad sjoege, en heb toen in me broek gescheten. Nou, dat werd weer wat, met de nodige kloppen en snauwen werd ik weer in een tobbe met koud water afgeboend, en ging voor straf zonder eten of drinken naar me bedje, op een grote zaal. Wat drinken betrof, omdat ik vaak in me bed piste, kreeg ik na vieren niks meer te drinken. Dus dronk ik stiekem op de speelplaats, omringd door hoge muren met glas erop, voor het vluchten, als het had geregend, gewoon op me buik liggend uit een plas regenwater. En als het niet had geregend, gewoon uit de pot van de W.C., want dorst is vreselijk, dat zou ik later ook allemaal meemaken bij me stiefmoeder.

Zo gingen de weken en maanden voorbij, en ik en de andere kinderen in dat pesthuis werden er dag en nacht door die kolere nonnen gepest en gejudast, en maar met die goser aan dat kruis dreigen. Later noemde ik dat Tinus aan de rekstok, tot grote ergernis van gelovige mensen, maar was het mijn schuld dat ik zo verbitterd was, en dat hele geloof haatte? Wat ze zelf met hun rotstreken die ze me hebben geflikt hebben uitgelokt, die lieve nonnetjes met hun uitgestreken smoeltjes, wat alleen maar een masker was, voor de buitenwereld.

Voorals die zuster Overste, dat was volgens mij een verklede kerel, en wie weet was het wel zo, het was in ieder geval dan toch zo'n soort manwif.

Iedereen was voor die haaiabaai als de dood zo bang, want die Godmajoor was zo hard als een bikkell, en zwaaide met strenge hand de Septer. Toen ik jaren later in een concentratiekamp die kampbewaardersters meemaakte, moest ik dan ook altijd aan die zuster overste denken, dat was net zo'n type als die sadisten van vrouwlijke kampbewaarderster[s], en me stiefmoeder zag ik er ook in terug. Want die beruchte Ilse Koch had net zo'n gemene kop als die Moeder overste, misschien was het wel fam. van der, weet je veel!

In die jaren was zo'n gesticht net zo streng als in het leger; met alles werden de kinderen gedruild, en streng als de pokke, een heel klein beetje liefde was er niet bij, het leek wel of de weeskinderen en kinderen die net zoals ik der lui ouders bonje hadden gehad en door hun schuld in dat opvangcentrum terecht waren gekomen, de schuld ervan waren, en daarom zo rot en liefdeloos door die nonnetjes werden behandeld.

Alleen als de kinderen bezoek hadden, waren die strenge maskers helemaal anders en hadden ze een snoetje of het zulke lieve Engeltjes waren, en natuurlijk traptten die mensen die op bezoek kwamen er mooi in, want die kinderen zouden net als ik wel

zijn gewaarschuwd en bedreigd zijn geweest dat ze hun mondje moesten houden, want onze lieve heertje hoorde en zag alles. Maar als kind vergeet je geloof ik weer alles wanneer die nonnen voor het bezoek kwam altijd zo poeslief tegen ze waren, en trouwens in dat soort wachtkamer van die gevangenis bleef altijd, net als in de lik, een bewaarder als je bezoek heb, met een uitgestreken porum onder die kap, luisteren en loeren of er niets verkeerd door de kinderen werd gezegd, en als het wel eens gebeurde, wisten die schijthuizen het bij degenen die bij zo'n kind op bezoek waren, [zo te verdraaien dat ze] het gewoon niet wilden geloven dat die lieve zusters, als het bezoek weg was, zulke strenge sekreten waren.

Maar gelukkig worden kinderen groot, en zal het later wel een hoop zijn veranderd, ik heb dat niet meegemaakt, maar de angst en haat heb er bij mij nog lang in gezeten als kind, en ook nog veel later, alleen was het toen geen angst meer, alleen de haat tegen alles, wat zusters in het zwart aanging. Het vertrouwen is in die mensen er bij mij nooit meer in gekomen.

En toch heb ik later wel eens gedacht, toen ik een stiefmoeder had, ze hadden me beter in dat gesticht kunnen laten zitten, want daar was het nog zo dat gedeelde smart halve smart is. Maar met die rotstiefmoer stond ik helemaal alleen. Zo onverwachts dat ze me in dat gesticht hebben gebracht werd ik er ook weer uitgehaald, en wel door me Moeder, want die was bang dat me Vader mij eruit zou halen en dat gunde ze hem niet. Ik was niet eens blij, want ik had me Vader verwacht, en voelde tegen die Moeder van me gewoon een wrok omdat zij dat, met der ouwe Moer, mij dat toch hadden geflikt, en trots die krokodillentranen van der, en dat smerige gehuichel van die nonnen met hun lieve woordjes en [die] maar over me koppie aaiden, voelde ik dat ze der allemaal geen pest van meenden; dat voelt een kind aan, ook al denken de ouderen dat kinderen dat niet door hebben, omdat ze nog veel te jong zijn. Nou, in mijn geval hebben ze dan toch verkeerd gedacht. Zelfs later, toen ik allang op mezelf stond in de Wereld, heb ik wel eens gedacht, je kan soms in veel dingen beter dom zijn, dan zoals ik alles doorzien in de mensen, want dan leef je veel makkelijker, of je moet net doen alsof, maar ik heb dat nooit gekend, en op heden nog kan ik me smoel niet houden als er iets is wat me niet bevalt; als ik dat wel had gekund, had ik het heel wat verder in me leven gebracht, want de hele Wereld en het hele leven zit vol met huigelarij en kontlikkers en als je daar niet in meeloopt, blijf je altijd Jan de klootzak en sta je overal naast, maar toch heb ik er nooit spijt van gehad, en heden ten dage nog niet.

Nou ik had het, toen me Mammie me uit dat gesticht haalde wel goed gehad, want ik werd meteen naar een paar vreemde mensen gebracht, maar ten eerste piste ik elke nacht in me nest, en ten tweede vergat me Moesje kostgeld te betalen, dus weer naar een ander pleeggezin, die het ook niet uit liefde deed in die jaren van armoede. En

weer betaalde Mammie niet, en ik zoek maar in me nest, dus hadden die mensen geen trek om ook nog zonder geld zo'n beddenpisser voor noppes de kost te geven. Op het laatst nam ze me zelf in huis, wat je tenminste huis noemen kan.

Ze woonde in de Peperstraat, boven een paardenstal en daarnaast een zuurinleggerij, het was vlak bij de oude Jodenhoek, en ze voosde toen met ene Paultje die op een blokbandje zat, die noemden ze toen zo, nu heet het taxie. Ik was toen vijf jaar, dus in 1929. Ik was ook bij die goser van die taxie in Diemen in de kost geweest, maar die hadden ook al snel door dat die meid, me Moeder dan, met hun zoon zo'n beetje losse verkering had, kon huilen wanneer ze wilde, maar weer geen kostgeld voor me betaalde.

Dus woonde ik bij me eigen Moedertje in de Peperstraat en werd verzorgd door een dienstmeisje voor de dag die Stientje heette, en erg aardig voor me was en met me ging wandelen. Me Moederlief zag ik af en toe, die had het veel te druk met der werk, ik hoorde later, in een bar.

Na een paar dagen kwam opeens me zusje erbij, die had ze ook vlug, omdat ze bang was dat me Vader me der uit dat meisjesgesticht haalde, er zelf uitgehaald, dus zat ze met twee kinderen opgescheept op dat ouwe rothokkie boven die paardenstal. Ik was wel effe verbaasd dat ik opeens een zusje erbij kreeg, die Marietje heette, en de hele dag tekeerging als de pest met der gejangk, vooral snachts als dat dienstmeisje ons naar boven bracht, en opsloot in een klein zolderkamertje, wat ging dat kind dan tekeer, en dat is zo'n beetje alles wat ik me er nog van herrinner.

Smorgens vroeg kwam Stientje het daghitje weer, en haalde ons naar beneden, me zusje had alles bescheten en ik alles bezeken, en onze lieve Moeder zagen we niet, die zal wel met die kerel ergens in der nest hebben gelegen, denk ik. Dat dienstmeisje was erg lief voor ons, vooral voor me zussie, en mij bracht ze een paar dagen later naar een soort kakschooltje in de Foeliestraat. Daar bleef ik de hele dag, ook tussen de middag moest ik daar blijven, als de andere kinderen werden gehaald door hun Vader of Moeder, om thuis te eten. Ik kreeg meestal een paar repen chocola met een paar, ik geloof, gevulde koeken mee van huis, in zo'n blikken trommeltje wat je om je nek moest hangen; dat was voor me Moederlief makkelijker als om brood te moeten geven, dat was misschien te veel werk voor haar.

Dus met nog een paar kinderen bleef ik over, tussen twaalf en twee, en kregen we wat plakwerk van een juffrouw om mee te spelen, zoiets ligt me nog bij. Soms zag ik me Moeder, maar ze nam wel eens me zusje mee, en moest ik bij dat daghitje blijven, dat was meestal op Zondag want dan was de school gesloten. Nou, je kan wel nagaan wat een scharminkeltje ik werd, van altijd dat in huis zitten en al dat goeie eten zoals, voor haar gemak, snoepgoed, dat hoeft niet gekookt of gebakken te worden.

Het was ook wel te begrijpen dat ik op me zesde jaar voor me gezondheid zes weken naar een vacantiekinderoord moest in Egmond a/ Zee. Maar toen was ik al bij die toffe stiefmoer in huis.

Ik begrijp nu nog niet dat ik toen in die Peperstraat nooit me Vader of maar een van me fam. heb gezien, vooral van me Moeders kant hebben ze me allemaal gewoon laten rotte, aan die dingen ga je pas later denken, vooral wanneer je zoals ik zo'n grote fam. heb. Maar in me hele jeugd, en ook in die jaren dat ik in de lik en in concentratiekampen heb gezeten, nooit hebben die schijthuizen me met iets geholpen, al was het maar een klein briefkaartje geweest, maar ik kreeg noppes en zoiets blijft altijd aan je vreten, al word je honderd jaar oud.

Het was weer Zondag, ik was met me hand op een bloedheet fornuis gevallen, dus zal ik wel hebben geblerd van de pijn. Maar me Moeder zei, stil nou maar, straks komt je Vader je halen, die dingen liggen me nog vaag bij.

Dus zal ik me smoel wel hebben gehouden, en de pijn heb vergeten van dat hete rotfornuis dat in de keuken stond. En ze zal er wel een beetje zalf en een lappie omheen hebben gedaan. Ik werd helemaal aangekleed en ik herinner me nog dat ze wat kleertjes in een rieten koffertje inpakte, en dat klaarzette.

Opeens is er een wildvreemde vrouw binnen, en lacht heel lief tegen me en zei, ik zal je bij je pappie brengen Adje, nou daar zal ik wel de kloten niet van hebben begrepen. De welbekende krokedillentranen van me eigen Mammie, en zo werd ik aan me handje meegenomen door een wildvreemde vrouw, wat later me tweede mammie zou worden, en me hele jeugd zou verkankeren.

Maar wist ik veel, ik was dolgelukkig dat we naar me eigen pappie ging[en], die ergens in een Café op ons zat te wachten. En weer was hij zwaar verkouden, want de tranen stroomden over ze wangen toen ik naar hem toeliep, of waren dat toen dronkemanstranen, ik weet het nu nog eigenlijk niet. We gingen met ze drietjes naar de Hoogstraat, waar me Vader met toen ze meisje een kamer hadden gehoord.

Wat was ik even gelukkig. Maar dat heb niet erg lang geduurd, want na een paar dagen kwam me Vader niet thuis om te eten, en dat wijf maar janken en jammeren, en toen voelde ik al aan dat die vrouw me helemaal niet moest, en wat heb ik het toen al heel goed aangevoeld. Die huilebalk lag mij in een groot bed en ging plijte, en daar lag ik dan helemaal alleen in een grote kamer, helemaal in het donker.

Ik zal wel in slaap zijn gevallen, want smorgens maakten ze me wakker, en kreeg ik een koppie thee met een beschuitje, me Vader lag nog in bed, en ze zei, je pappie is een beetje ziek, wat ik natuurlijk geloofde; later begreep ik wel dat hij nog half lazerus was van de vorige avond, want dat zou ik nog heel wat keertjes meemaken, in die rotjaren die erop volgden werd dat altijd op mij verhaald.

We woonden boven een Café, en die vrouw van die kroeg was erg lief tegen me, wat begrijpelijk was, want me Vader verteerde daar lekker pot, ik mocht zelfs met de ballen van een groot billart spelen, en me Vader ze verloofde zat er met een pestporum bij te kijken, en het is vreemd misschien, maar soms als dat wijf me aankeek werd ik gewoon bang, want in die ogen zat iets wat niet goed zat.

En als ze erg aardig tegen me was, deed ze dat alleen om me Vader een plezier te doen, zoiets voelt een kind gewoon aan. Want na een paar dagen was me Vader weer aan de rol, en zat dat pleuris wijf maar steeds op mij te vitten, en maar janken, alsof het mijn schuld was dat der kerel weer aan het zuipen was met ze gabbertjes. Ik kon geen goed bij dat kolerewijf doen, en ze haalde me nooit is lief aan.

En net wil ze me weer het bed in lazeren, dat me vader bovenkomt en heel vrolijk riep, kleeed je aan Greet en die jongen ook, we gaan een bioskopie pikke. Wat was ik blij en had helemaal niet in de gaten dat me pappie een gehaaid stuk in ze reet had, en ze moppie die Greet heette, was als de dood zo bang voor hem en is dat altijd gebleven.

Nou, wij met ze drietjes 's avonds naar het Damrak, naar de Witte bioscoop, waar nu de Ciniac staat. Hoe weet ik niet meer precies, maar opeens ging Vader met de portier op de vuist, en de politie kwam erbij, toen ze me Vader meenamen heb ik vreselijk gehuild en dat wijf liep ook maar te jammeren, Me vader ging als een wilde-man tekeer en werd dus door de politie meegenomen naar bureau Warmoesstraat. Hoe kon ik toen weten dat ik daar later ook heel wat keertjes zo[u] komen te zitten, voor dronkenschap en vechten, en ook voor diefstal.

Dat wijf sleurde me me[e] naar die grote kamer, de hele weg liep ze te jammeren en ik huilde niet alleen om me Vader, maar dat bioskopie was ook me neusje voorbijgegaan, en ik werd weer door dat snauwende en jammerende wijf gelijk me nest in getrot.

De volgende morgen kwam me Vader weer thuis, wist ik veel dat hij de hele nacht in de dronkemanscel had gezeten. Maar ik scheen toch toch bij die twee te veel last zijn geweest, want me Vader nam me mee en dat stuk verdriet bleef thuis. We zijn toen bij verschillende neefs en tantes zijn geweest, maar ze schenen me nergens te kunne hebben, vanwege dat pisse in me nest misschien, maar 's avonds laat liep ik nog met me Vader over de straat, en kwamen op het laatst bij een tante van me, op de O/Z Achterburgwal, en daar hebben ze me opgenomen, ze hadden zelf twee zoontjes, en bij die tante en ome heb ik het een paar weken erg leuk gehad, ze waren erg lief voor me, Ome Antoon en tante Marie.

Maar ook dat was weer van korte duur, de reden weet ik niet precies, maar weer werd ik door me Vader en dat enge wijf weggehaald, en het bleek dat ze in de Indize

buurt een woningkie hadden, in de Ternatestraat geloof ik. Er stond een bed, een tafel en een paar stoelen, en verder weet ik niet meer, maar na een paar dagen, me Vader kwam opeens thuis en riep plijte maken hier, want in een kroeg daar had hij gehoord dat die woningen vol met wandluizen zaten.

Ik weet nog heel goed, het was erg koud en ik speelde alleen voor [de] deur, het had gesneeuwd en ik maakte een glijbaantje, helemaal alleen, want de meeste huizen waren ontruimd vanwege die wandluizen en werden uitgezwaveld. Ik was leuk aan het glijen op me zelfgemaakte baantje en moest opeens van dat pokkewijf binnenkomen, ze moest even een boodschap doen, en werd gezegd, overal met je tengels afblijven.

Na een paar minuten was die vrouw weer terug en zei, ziezo, ga nou maar weer lekker glijen Adje. Wist ik veel dat dat schijthuis er vlug een beetje as uit de kolenkachel had neergestrooid, dus ik neem een flinke aanloop en door die as was dat baantje natuurlijk zo stroef als Sinterklaas ze blote reet, dat ik sla me[t] me smoelwerk keihard tegen de straat, en had in tijd van een scheet een paar dikke lippen niet mooi meer, en liep gillend van de pijn naar die lieve stiefmoeder, die het ruw met een koud washandje afdepte. Want het bloeide ook als de pest, en onder het deppe werd ik in plaats van getroost ook nog afgeblaft; ik kan het niet bewijzen, maar ik weet zeker dat zei me dat had geflikt, want er woonde maar een paar mensen.

Maar met een snoeppie werd het als het te link werd, dat me Vader het zou merken, afgekocht, en dan ben je al blij als kind dat ze een beetje lief tegen je zijn.

Maar wat moet die vrouw me gehaat hebben, want wat heb ze me gejudast en gekankerd in me kinderjaren, en dat zal ik dan ook zo veel mogelijk beschrijven, alles wat ik me kan herinneren, misschien gaat dan eindelijk die haat bij me weg, die ik al die jaren erover koester, en zal ik het vergeten, maar vergeven doe ik het die doerak nooit.

Dus weer verhuizen uit Oost, en me vader vroeg wel hoe ik aan die dikke lippen kwam, maar dat werd netjes door ze wijf uitgelegd, zoals ze dat me hele jeugd zou flikke, en altijd in mijn nadeel. En het is misschien niet mooi van me, maar me Vader was of ziende blind, of helemaal kutje dol van me stiefmoer, ik begrijp het heden ten dage nog niet, want het was juist een uitgekookte man, maar wat mij werd aangedaan zag hij niet.

We gingen van Oost met dat beetje tweedehands meubeltjes naar de Nieuwmarkt, daar was toen ook nog markt, dat herinner ik me nog wel, en ook die pisbakken onder de grond en je kon er in twee kanten in. In die jaren, het zal in 1929 geweest zijn, waren er woningen plentij, voor zo'n drie gulden in de week, en dan gaf de huisbaas ook nog voor noppes een nieuw behangetje en een paar weken huur gratis; in deze tijd niet te geloven. We woonden op drie hoog recht over de Waag, dus speelde ik de

hele dag, als het van dat kolerewijf mocht, voor de deur op die markt, waar in die jaren veel joden hun handel dreven, met fruit of andere schoren, net als op de Jodenhoek, die alleen op Zondag was, dus in die jaren erg gezellig. Als je het met de tijd van nu zou vergelijken, zou je niet geloven dat er heel wat van die gewone slemielen van joodse kooplui in de Oorlog zijn uitgemoord.

En vaak als ik nu over die markt loop, moet ik aan die tijd van voor de Oorlog denken, maar alles is veranderd en de mensen van toen zijn allemaal plijte, en de buurt is ook zo goed als wieberen, allemaal verleden tijd, wat voor de jonge generatie toch niet is te begrijpen, wat ook begrijpelijk is, hun leven weer in een heel andere tijd, die volgens wat de toekomst betreft van de jongere generatie, het er ook weer niet zo rooskleurig uitziet, maar laten we daar het beste maar van hopen.

In die tijd op de Nieuw Markt waar we woonden, had me Vader aan het pasgebouwde woningen in Noord een broodwijkie opgebouwd, en liep hij met ze broodkar in de buurt die toen de rimboe werd genoemd, want omdat er veel werkelozen woonden in die gemeentewoningen, en er veel uit de Nieuwmarkt buurt maar verhuisten, en er armoed troef was, werd het door de zogenaamde nette burgers rimboe genoemd, omdat er volgens hun niks anders dan een zootje gajes woonde, later zou ik ook tussen dat gajes komen te wonen, maar voor mij was het tof gajes, daarover later.

Op een keer, de markt was zo'n beetje afgelopen, doordeweeks zo'n uur of zes, zaterdag tien uur maar het was doordeweek, kreeg ik van een fruitkoopman een kokesnoot die een klein beetje rot was, maar nog goed eetbaar. Ik er blij mee naar me stiefmoeder, en gaf die kokesnoot aan haar, in de hoop goed te doen, in plaats van dank gaf ze me een harde lel om me oren, zodat ik een hoek van de kamer in vloog en helemaal de kluts kwijtraakte, en begon te huilen van pijn en onbegrip; vuile dief gilde die mafkees, waar heb je die gejat, en snikkend vertelde ik haar dat ik hem eerlijk had gekregen van een fruit Jood.

Zei pakte me bij me armpie en sleurde me de trappe af, en mee de markt op, maar die fruit Jood was allang plijte met ze karretje. Toen me Vader thuiskwam vertelde ze hem dat ik had gestolen. Is dat zo, riep hij loenig, nee pappie die heb ik eerlijk gekregen riep ik angstig. Goed zei hij, morgen ga je mee naar die koopman en als het niet waar is sla ik je voor je sodemieter.

Een massel voor mij stond die koopman er weer met ze kokesnoten, en me Vader vroeg hem of ik die noot van hem had gekregen, ja meneer, dat heb ik zelf aan die witte gegeven, omdat er een rotte plek in zat. Nou zei me vader, dat ben ik erg blij jongen, en gaf me effe verderop een pakkie ijs van 5 cent, nou dat was toen heel wat, en ik moest beloven dat ik nooit wat zou stelen, dat als je wat wil hebben vraag je het aan mij, of aan tante Greet jongen; ja Vader.

Toen we bij dat wijf terugkwamen en me Vader vertelde dat ik die noot eerlijk had gekregen, was ze zo blij dat ik geen dief was, maar aan der porum kon je zien dat ze het jammer vond dat ik hem niet had gejat, want dan had ik van me vader ook nog een portie op me lazerij gehad, maar die klets om me oren had ik van dat loeder toch maar mooi te pakke voor me noppes, maar daar werd niet meer over geluld. En ik zou nog heel wat draaien en kletsen voor me harsus krijgen van dat serpent, en buiten de portie slaag van me vader, die ze helemaal in der macht had. Een massel heb ik ervan overgehouden, van al die pitmoppen hebben ze me alleen maar hard gemaakt, en dat zou me in me latere leven goed van pas komen.

We hadden nog geen zes weken op de Nieuwmarkt gewoond dat er opeens een verhuishwagen voor de deur stond, en me Vader riep tegen dat wijf, kom op Greet plijte maken hier, wat hadden ze een haast om dat beetje tweedehands meubelen, wat potten en pannen, een bed van hun en dat zijknest van mij, het was van zee gras, lieten ze maar leggen, want dat had ik al weer helemaal naar ze malle Moer bezeken; alleen nog een knap vloerkleed ging nog de verhuishwagen in, en me stiefmoer ging voorin zitten, bij twee beren van verhuizers, die der geloof ik gehaaid tussen der benen hebben zitten rotzooien, want me Vader was al vooruit gegaan met ze fiets naar de nieuwe woning, en ik mocht achter op de klep van die grote verhuishwagen zitten, oppassen dat er niks van af zo[u] vallen volgens die stinknek, er lag nog voor geen drie riksen aan handel in die ouwe vrachtjoekel.

Toen begreep ik niet waarom al die haast voor nodig was, maar later bleek dat me Vader en ze moppie die huisbaas gewoon een zepert hebben gegeven, en lekker zo'n week of zes voor noppes op die woning hebben gehokt, want ze waren niet getrouwd, dus was het gewoon een beetje hokken, met mij als handenbinder er op de koop bij.

Het ritje met die auto was snel afgelopen, en gingen we wonen achter de Czaar Peterstraat wat ze het drollepad noemden, aan het eind, en meer vooraan werd het het fluwelen eindje genoemd. Dus woonde ik op het drollepad, ergens op drie hoog, een klein woningkie, wat aan huur een scheet en drie knikkers kostte, ik geloof fl. 1.75 per week, zeker vanwege die naam die dat rijtje huizen had. Veel legt er me niet van bij, alleen dat de tram daar ze laatste halte had, lijn 10 maar dat weet ik niet meer precies.

Ik weet wel dat een buurvrouw een jonge herdershond had, een leuk speels beestje, die op een keer met me meeliep, ik woonde vlak bij de Handelskaai en bij een spoorwegeplachement. Ik liep met dat beesje die kant op en stond met hem voor een gesloten spoorboom te wachten. Opeens kwam er een locomotief aansnellen, en die hond vliegt onder de spoorbomen door, ik moet vreselijk gegild hebben, en het scheelde maar een haar of die stakkert was onder die zware stoomtrein gekomen, maar net komt er van de andere kant ook een stoomtrein aan, en daar vloog die stakkert onder;

dat beeld is me, en nu nog altijd, bijgebleven. Een paar spoorwegwerkers hebben ze vernielde lijfje toen tussen de reels begraven onder de kieselstenen, dat is het laatste wat ik heb gezien, en toen rende ik huilend naar die buurvrouw om het te vertellen, maar dat teringwif werd er niet koud of warm van, en stond er zelfs stom om te lachen, omdat ik zo huilde.

We hebben op dat drollepad niet erg lang gewoond, en verhuisten vlak om de hoek naar de Czaar Peterstraat. En daar ging me Vader trouwen met dat schijthuis die me hele jeugd heb verpest. En ik moest ook nog Moeder tegen der zeggen, en geen ge tante Greet meer, maar ook dat went op de duur. Het was een rare bruiloft daar in die S. Peterstraat,³ ze waren zeker effe vlug gaan trouwen, ik ben daar niet bij geweest want dat trouwen zal wel op ze Jan boerenfluitjes zijn geweest, maar de Bruiloft op die kleine bovenwoning was meer een zuip en hospartij.

Me Vaders ouweheer zou de glazen of flesjes bier vullen, op zolder, want daar hadden ze een heel groot vat bier naar boven gehesen. Me Opa was ook een liever hebber van drank, en ik begrijp nog niet dat ze die ouwe boef voor de drank lieten zorgen, want ze vonden Opa helemaal lamlazerus naast het vat bier liggen, met het slangetje nog in ze melik. Wat hebben ze toen gelachen, dat dronkemanszooitje, en Opa is later op een handkar netjes naar huis te[rug] gereden, en werd door ik geloof ze dertigste vrouw met een natte dweil weer tot bewustzijn geslagen.

En na die bruiloft was het als vanouds na afloop vechten, dat was in die jaren heel gewoon; als er niet was gevochten vonden ze er toen geen kloden aan heb ik later wel eens van me Ome Herman gehoord, en heb nog nooit een druppel sterke drank gedronken in ze leven, die had in dat logement van ze tante Kaatje genoeg ellende gezien, en allemaal om die rot drank.

Na die trouw en knok en zuippartij gingen me Vader en me lieve stiefmoer alweer verhuizen, wist ik veel, ik was er al aan gewend; weer een verhuiswagen, weer achterop, en dat wif tussen die twee verhuizers in, maar nu was ze getrouwd dus kutje voelen zal er wel niet zijn bij geweest he!

De rit was toen veel langer, en op de pont gingen we over, dat was voor mijn de eerste keer dat ik met de pont mee vaarde, naar de Overkant van het IJ, geweldig vond ik dat, met zo'n knoert van een Outo op een boot varen, wist ik veel.

Het Disteldorp was het eindpunt, de Distelkade. Hoek lange Distelstraat, een leuk huisje met een voor en achtertuintje, wat was ik blij, ik zag in me gedachte al een eigen kippehok en een schommeltje in de achtertuin, niet te weten dat het voor mij een lijdensweg zou worden in dat dorpje wat ze Disteldorp noemden, allemaal leuke kleine huisjes met boven de slaapkamertjes, en voor mij een apart kamertje alleen, wat leek me dat een rijkdom.

Een geluk heb ik gehad, ik werd en was een echte jongen van de straat, en de straat was me leven en me jeugd, en dat ik een banjer ben geworden, ik weet niet wat dat betekent vooral als je de jeugd van nu bekijkt, nou dan ben ik nog een keurig straatboefje geweest.

Me Vader was vaak niet thuis, en dat wijf verhaalde dat maar weer steeds op mij, met allerlij pesterijtjes, en Judasstreken, maar wat moest ik doen als kind van nog geen zes jaar en van niemand heb ik ooit steun gehad, maar ik heb het toch lekker gered, al was het dan ook met veel pijn en verdriet.

We woonden pas een paar weken in dat Disteldorp, dat ik opeens erg ziek werd, dat het niet goed zat met me bleek wel want me eigen Moeder die ik al die tijd niet meer had gezien, kwam op bezoek met haar Moeder, me Opoe. Ik begreep er helemaal niks van, alleen weet ik wel dat ik van me Moeder een echte leren voetbal kreeg. Wat ik nu precies heb gehad ben ik nooit te weten gekomen, maar ik scheen toch weer op te knappen, en mocht weer de straat op om te voetballen, want al heel jong was ik helemaal plijte van het voetballen.

Dus ik met me leren bal de straat op. Bij ons voor de deur was een stuk land, maar er stond een hek omheen; met een paar jongetjes uit de buurt waren we aan het voetballen, want een leren bal was in die jaren voor de gewone jongens gewoon een rijkdom. Opeens schopte een van me vriendjes de bal over het hek, dat was nogal erg hoog, en bovenop zat prikkeldraad. Geen een van me gabbertjes dorsten over dat hek te klimmen, maar ik jammerde om me mooie bal, dus ik proberen erover te komen, ik was er haast overheen dat me dat kolerewijf eraan komt en riep, kom onmiddellijk van dat hek af. Ja maar Moeder zei ik nogal erg vlijend, me bal is er per ongeluk overheen gegaan, niks mee te maken, en hoe ik ook smeekte en huilde, ik mocht die mooie bal niet halen, en aan me armpie werd ik wild door haar naar binnen gesleept.

De volgende dag was me mooie bal van leer, het was een viertje, natuurlijk plijtos, Jezus wat heb ik toen gejangt. Dat wijf kon schijnbaar niet verdragen dat ik hem van me eigen Moeder had gekregen, maar dat was toch een teringstreek, en ik had ook niet de moed om het aan me Vader te vertellen, want dat wijf had me dan toch, op wat voor toer dan ook, aan me kleine pikkie genomen en me Vader zo mooi versierd dat het me eigen schuld was, en ik had toen al door, dat ik voorlopig niet tegen dat uitgekookte sekreet op kon, en heb vaak gedacht, wacht jij maar, als ik later groot ben is het mijn beurt, maar dat zou nog heel wat jaartjes duren.

Eindelijk ging ik naar de grote school, wat was ik blij, maar wat zou dat ook een lijdensweg voor me worden. De eerste dag werd ik door dat kreng, die altijd me hand zo gemeen stevig vasthield om me vingers, ook weer een soort stikum judassen, en ik moest me Vader beloven dat ik goed me best zou doen en een grote jongen moest

worden, nou me hele schooljeugd is één grote zepert geworden, maar dat wist ik toen nog niet, toen had ik er nog aardigheid in, maar dat wijf heb het me met alles tegen-gemaakt en vergald, ik haatte op het laatst die kolereschool, en heb niks als rottigheid uitgehaald, ben een paar keer blijven zitten en ging dan ook met veertien jaar van school, en zat toen pas in de vijfde klas lagere school zoals dat werd genoemd.

En het had heel anders gelopen als ik een beetje liefde had gehad, want ik kon wel leren, maar steeds was ik met me gedachten bij dat mens, hoe ik haar het beste uit de weg kon blijven met der vuile rotstreken. In alles was ik slecht of had ik een onvol-doenden in me driemaandelijkse rapport, alleen in de sport, of hoe je dat noemde, op gimastiek, daar had ik het hoogste zeifer voor, dat was in die jaren een vijf, het hoog-ste wat je kon halen. De rest was altijd een 1 – of twee, soms wel eens een drie, maar dat was zelden of nooit.

En dat mens kleepte me ook altijd zo maf aan, in het begin merk je dat niet, maar de kinderen op school namen me in de maling omdat ik nogal dunne beentjes had, gaf ze me een veel te lange korte broek aan met veel te lange en wijen pijpen, en van die rare hoge schoenen, ik was net zo'n Jan lul, zoals ze me erbij liet lopen, dus zelfs daar werd ik mee gekankernd, en daarbij ook nog zo'n maffe pet op me spierwitte kop-pie, want niet alleen had ik spierwit haar, heel lullig kortgeknipt, maar ook had ik een gehaaide zijkkleur vanwege dat nestzeiken, in een woord ik was een zwak ondervoed jongetje.

Ik zat nog maar pas een paar weken in de eerste klas, op de V.D. Pekschool, dat er op een keer een zuster van gezondheidsdienst op school kwam, die alle kinderen hun haar onderzocht, of ze geen pietjes hadden, pietjes waren hoofdluizen. Dat deed ze met twee platte houtjes. Diezelfde dag kreeg ik een brief mee naar huis die ik aan me stiefmoeder moest geven. Wat was nu het geval, die zuster had een paar van die beest-jes bij me ontdekt, nou dat had ik weer.

Dat wijf begon gelijk me haar te wassen met een soort middeltje, dat gehaaid stonk en ook er op me hoofdhuide pijn deed. En toen moest ik mee naar de kapper, en tot me grootste verdriet werd ik weer helemaal kaalgeknipt.

Maar de grootste ellende kwam op school, waar ik door de kinderen werd uitge-scholden voor luizebos en bleekscheet, maar op het laatst werd ik zo hels dat ik er een paar lings en rechts in elkaar sloeg en schopte, niet te weten dat ik dat nog heel wat keertjes in me leven zou doen, en er ook heel wat straf en gevangenisstraf van over zou houden. Op school liep het nog af met een uurtje in de hoek van de klas moest staan, voor straf.

En vanaf die tijd werd ik gewoon rebels, en begon alles te haten en te wantrouwen. Me Vader was haast nooit thuis, die moest vaak naar een vergadering, en kwam dan

meestal dronken thuis. En dat alles werd op mij door me stiefmoer verhaald, met niks kon ik goed doen, zelfs die keer dat ik zelf moest leren me hoge zwarte schoenen te poetsen, ze gaf me een borsteltje en een lappie met een doosje schoensmeer. Wat deed ik me best, op mijn manier poetste ik ze keurig netjes, en gaf ze netjes aan dat wijf, en daar begint me dat wijf opeens te krijtsen, dat ik niks kon en gilde dat ik, stommeling, de zolen niet had gepoetst. En ik angstig klein klootzakje, moest het overdoen, en ging de zolen en hakken van onderen keurig in te smeren en met het doekje uit te wrijven. En gaf ze toen trots aan dat kolerewijf. Ze pakt ze aan, en begint als een gek te blerre terwijl ze me die schoenen midden in mijn gezicht gooide, precies op me lip, dat ik was zo in paniek dat ik van schrik en angst begon te huilen, en had in tijd van een poep en een scheet een lip zo dik als zo'n Zoeloe neger. Dat wijf was zeker geschrokken, en waste me gezicht af met een washandje, met koud water, en zei toen tot me grootste verbazing, hier Adje, heb je twee centen, ga maar gauw wat te snoepen halen, en als je Vader vraagt hoe je aan die dikke lip komt, ben je gevallen, begrepen Adje, en der ogen spraken voor mij toen boekdelen, en inderdaad heb ik me Vader verteld dat ik op straat was gevallen, wat had ik een angst voor dat mens, wat een Moeder voor me moest voorstellen.

Maar op straat was ik voor niemand bang, en als ze maar effe over me kale kop of me maffe kleren zinspeelde, ging ik al op de vuist, dus werd ik al heel jong een klein straatvechtertje, wat ergens begrijpelijk was, want ergens moest ik toch een uitlatklep hebben. Maar dat gaf weer een hoop gezeik, van die Moeders van die kinderen die ik op hun lazerij had gegeven, die kwamen bij ons aan de deur over me klagen, dat ik der lui Pietje of Jantje had geslagen, want hun waren zulke schatten, en ik kreeg toen al voor alles de schuld, want wie stond er achter mij, me Vader was haast nooit thuis, en me stiefmoer viel me ook altijd af en stuurde me voor straf naar bed, en weer een week huisarrest.

Maar ik zou toch weer een masseltje krijgen. Er kwam weer een zuster op school van de gezondheidsdienst. En weer kreeg ik een brief mee, nou dacht ik, wat zou ik nou weer hebben, op me kop had ze niet gekeken, dus het was niet voor kopluizen. Wist ik veel, maar me Vader was bezorgd en zei, je moet met je Moeder naar een dokter, veel weet ik er niet meer van, alleen dat ik helemaal naakt werd onderzocht door een dokter. En het bleek dat ik niet helemaal tof in elkaar zat, want thuis vertelde me Vader dat ik zes weken naar een soort kolonie moest, aan Egmond a/z, en dat ik goed moest eten en me lief gedragen, en dat ik dan als een beer van een kerel terug zou komen.

Me koffertje, hetzelfde rieten koffertje wat die toffe eigen Moeder van me had meegegeven, werd ingepakt met weet ik veel wat er erin zat, ik geloof een tube tandpasta

en een tandenborstel, met wat ondergoed. Smorgens al heel vroeg ging ik weg, en wilde me Vader nog gedag zeggen, maar dat teringwif zei vinnig, ga nou maar vlug mee, je Vader slaapt nog, zelfs dat gunde ze me niet. Met een klein boemeltreintje ging we van vanaf het oude stationetje, vanaf het Weesperplein, naar Egmond a/z, en daar werd ik door dat wif afgeleverd bij een groot huis vlak bij de Zee, en werd ik door zusters in het Wit overgenomen, dat was een hele opluchting voor me, want als het zwarte zusters hadden geweest, had ik op stoot de benen genomen. Maar die zusters waren heel erg lief, en ik kreeg ook geen straf als ik in me nest had gezeken.

Affijn, zes heerlijke weken heb ik daar gehad, met nog een stelletje bleekscheetjes die overal uit Nederland kwamen, om daar net als ik een beetje op verhaal te komen. Zoiets vergeet je nooit meer in je leven, zoals meer dingen die er in je jeugd zijn gebeurd, elke dag lekker wandelen over het strand, lekker eten, leuke spelletjes en allemaal lieve witte zusters die nooit scholden of je sloegen.

Maar wat is nou zes weken, ze waren zo om, en voor ik het wist stond die nachtmerrie weer voor me porum, om me mee te nemen naar dat kolerehuis en school in het Disteldorp. Ze was wel aardig, maar als kind voel je aan dat het niet echt is gemeend. Thuisgekomen bij me Vader was ik wel erg blij, want ik hield veel van hem, ook later, wat had ik eigenlijk anders.

Hij was echt blij me weer te zien, en vond me een flinke jongen zijn geworden, maar dat zal wel dollen zijn geweest, want in zes weken kunnen ze van zo'n bleek jongetje nooit een stevige knul maken, dat was toen allen voor rijkeluijskinderen weggelegd die T.B.C. of een andere makke hadden. Voor kinderen zoals ik was er niet zo veel geld om ze naar Zwitserland te sturen. En het was al een hele gunst dat je van de gemeente uit zes weken naar buiten werd gestuurd, en me Vader werkte dus zal wel hebben bijgespijkerd, want werkeloze kinderen moesten wel van rottigheid uit elkaar vallen, wilden ze voor zes weken naar buiten worden gestuurd, en de meeste kinderen en ook groter gingen als ze T.B.C. hadden al heel vroeg de pijp uit, want daar was geen geld of andere middelen voor. Ja die goeie ouwe tijd!

Dus weer naar die school en weer dat gezijk van dat wif aan me kop, met niks kon ik goed doen, op het laatst ga je zelf denken dat je een mafkees bent die alles verkeerd doet.

Op een keer zei me Vader of ik het leuk zo[u] vinden wanneer ik er een zusje of broertje bij zou krijgen, wist ik veel, en zei maar ja Pa. De ooievaar zo[u] hem eendaags brengen, want wist ik veel dat er in de buik van ze wif een kind zat, ik had wel gezien dat ze met de week een dikkere buik kreeg, maar ik dacht dat het van het vele vreten kwam, en snoepen, want snoepen deed ze de hele dag, ofschoon ze mij meestal missloeg; als ik wat vroeg, was het meestal net op. Ik moest voor die vetnek ook alle

boodschappen halen en alles werd, wat snoepgoed of koekies betrof, keurig door der afgewogen op een weegschaaltje, dus kon ik er nooit wat van af stelen. Maar daar had ik scheid aan, in de winkels kon ik genoeg jatten want daar was ik al heel jong gehaaid handig in, dat is heel begrijpelijk dat een kind gaat stelen, als hij op alle fronten thuis wordt misgeslagen.

Alleen met eten kreeg ik porties waar een bootwerker van schrikt, maar alleen dingen die ik niet graag lustte; wat ik lekker vond, waren kleine porties. Ik was nog niet gis genoeg om het om te draaien, en te zeggen wat ik wel lekker vond niet graag lustte.

Bijv rijstepap, of gort met grote lellen en vellen erin gekookt, of bruine bonen, stokvis. Maar ik moest het opeten, al duurde het nog zo lang, zelfs al[s] ik zo misselijk werd van dat vet en vieze vellen in de pap met grote klonten erin, en het op me bord terug spooog of braakte, moest ik me eigen braaksel opeten, dat flikte ze alleen als me Vader niet thuis was.

En hoe dikker dat stinkbak werd, hoe gemener ging ze mij behandelen, en sloeg me altijd hard tegen me hoofd, dat ze me niet maf heb geslagen is me nu nog een raadsel, misschien doe ik wel eens gekke dingen als ik teveel heb gezopen, weet je veel, na al die lellen voor me kanus die ze me heb gegeven, en af en toe een gehaaid pak slaag van me Vader, als die stinknek het weer eens tegen me had opgevoerd, en de man in ze domme dolle drift me door het hele huis sloeg en schopte, wat ik tot op heden nog niet begrijp, dat een man ze eigen zo door zo'n stinkhoer laat voeren, om ze bloedeigen jongen zo de kolere te slaan; en nog ben ik niet eens kwaad op me Vader.

Die man werd op het laatst ook helemaal horendol, als ie dag in dag uit hoorde van zo'n vrouw dat er met ze zoontje geen land is te bezeilen, en had ie misschien ook wel een borreltje op, al[s] hij weer zo'n driftbui had en me alle hoeken van de kamer liet zien, en had hij er misschien later wel spijt van. En heb hem alles vergeven, maar wat die vrouw me heb aangedaan, de Moeder van me halfbroer Wim, ik hoop dat hij het leest en me begrijpt, is voor een normaal mens haast niet te geloven, en toch is het gebeurd, en zal heden te dagen nog wel gebeuren.

Ik was nog geen acht jaar, want me broertje of halfbroer dan, moest nog komen, de ooievaar had hem nog niet afgeleverd, moest ik met haar mee naar der fam., die in de Helder woonde, want daar kwam zei ook vandaan.

Ik dacht een leuk reisje met zo'n stoomtrein te maken, maar voor mij is dat een hel geworden, wat dat wijf met die tante van der me hebben geflikt grenst gewoon aan moord.

Dat is zo begonnen, het was die dag erg koud, en die rit met die trein, in derde clas Coupé, duurde heel wat langer als nu. Die tante van der woonde bij het Marsdiep, en

in plaats dat ik lekker binnen mocht spelen, moest ik voor de deur spelen en voor mij, een vreemde stad, en er was geen kind om te spelen dus liep ik wat te dalven langs het Marsdiep en ging met platte steentjes over het water zeilen, en kreeg het zo koud als de pest, vooral me handen waren erg koud, vooral omdat ik ook last had van winterhanden en voeten, zodat er soms gewoon diepe kloven in me handen en voeten zaten, die ze wel eens ruw, te ruw, me[t] camver gliserine in wreef, dat ik huilde van de pijn, want die rotzooi bijt als de ziekte.

Affijn ik ging maar een beetje hard lopen om warm te blijven. Toen ik weer een beetje warm werd van dat rennen, zag ik een stok liggen die ik liet duiken in het Marsdiep, dat was een leuk spelletje, en na zo'n paar keer die stok weer te hebben laten duiken en ik hem weer uit het water terugpakte, want langs de kant lagen van die grote kinderhoofdjes maar die waren zo glad als spek, door het Zeewier wat ertussen zat, zodat ik op een gegeven ogenblik uitgleded en languit in het water viel en koppie onder ging. Zwemmen kon ik toen nog niet, maar toch wist ik naar de kant te spartelen en tegen de gladde stenen op te klimmen, en zijknat naar het huis van die tante rende in paniek.

En wat flikte me stiefmoeder, ze sloeg me lings en rechts voor me sodemieter, sleurde me met me drijfmatte kleertjes naar buiten en sloot me op in zo'n W.C.tje wat buiten in een achtertuintje stond, zo'n houten scheithuisje met een poepdoos, waar een rond houten dekseltje op een gat zat.

Hoe lang ik daar op heb gezeten met die natte kleren aan me flikker weet ik niet meer, maar zo heb ze me, het was al donker, drijfnat met de stoomtrein mee teruggenomen naar Amsterdam. Voor een normaal mens niet te geloven, toch is het gebeurd.

Jaren later heb ik dat gevalletje, in bijzijn van me Vader voor der voeten gegooid, en nog veel meer, me Vader zat alleen maar te huilen, want ik was door de dolle heen, en zei was in de keuken en dorst niet tevoorschijn te komen toen ik brulde, zeg maar is dat het niet waar is smerig schijthuis. Maar ze dorst niks te zeggen, en begreep niet dat ik ook dat nooit had vergeten, zoals zo veel dingen.

Maar ik had medelijden met me Vader, en ben toen weggegaan en riep als grote kerel nog huilend, Vader alles is waar wat ik heb gezegd, en u weet niet eens alles, u moet alleen weten dat ik altijd veel van u heb gehouden, u was het enigste wat ik had, maar u heb, dat weet ik zeker, nooit gezien of geweten wat dat wijf van u me in me jeugd allemaal heb aangedaan. Vader, het beste, mijn ziet u niet meer hier terug.

Vijf jaar later hoorde ik van ze enigste broer dat hij was gestorven,⁴ het heb me veel verdriet gedaan, maar niet lang. Want ergens was ik toch ook van hem vervreemd en trouwens, hij had nog een zoon, en dat was ze oogappel. Maar om kort te gaan, wat

het plan was van me stiefmoeder is niet doorgedaan, ik ben misschien wat verkouden geweest, maar geen dodelijke longontsteking, al heb ze het jaren later weer geprobeerd. Maar dat komt later in dit boek.

Het gekke is dat ik trots alles op straat altijd vrolijk en blij was, voor alle spelletjes in was, alleen op school ging het niet zo best, maar daar had ik gewoon maling aan, ik was zelden of nooit met me gedachten bij de les, en haalde allerlij katekwaad uit, dus kreeg om de haverklap strafregels mee naar huis, of moest schoolblijven.

Want thuis hadden ze me al bedreigd dat ze me weer in een soort huis van domme kinderen te stoppen, maar daar was ik niet bang voor, want ik voelde wel dat me Vader dat nooit zou doen. Al heb het toch wel eens weinig heb gescheeld, maar dat was een ander geval, ik had voor me verjaardag een soort padvindiersriem gekregen, en daar zat een fluitje aan en een klein zakmesje.

En toen een jongetje is aan me vroeg of ie effe op dat fluitje mocht fluiten, en ik toestemde, die rotzak er hard mee wegliep en toen het fluitje in een hoop hondenstond gooide, en het er ook nog is lekker met ze schoen diep in trapte, toen werd alles zwart voor me ogen, en heb ik die gozer met me kleine mesje ik weet niet hoeveel steken in ze biljetjes gegeven. Ze malle Moer naar mijn Moer, en me Vader erbij, affijn die heb het nog kunnen versieren dat die Moeder van dat rotgozertje er geen politie bij haalde, anders had ik naar de beruchte Kruisberg gegaan, een verschrikking voor kleine jongetjes die stout waren geweest, of een paar keer waren betrapt op het stelen, meestal voor snoepwerk of andere vreterei omdat die slemielen, omdat hun Vader geen werk had, op alle fronten met van alles werden misgekleund, en het dus diefstelen werden, met één parool: ga je weg, of ik pak je weg, wat ik zelf ook heel wat keertjes heb geflikt. Ja dat was nog is een andere tijd als tegenwoordig, daar kregen ze de grootste boefjes zo mak als lammetjes, maar je moet niet vragen hoe dat ging, met de gemeenste en beestachtigste manieren van die sadisten die daar bewakers waren. Je kan het wel vergelijken met de latere Gestapo stijl.

Ik was blij dat er eindelijk dat broertje was gebracht, al heb ik nooit die bekende ooievaar op dak gezien, ja ze maakten de kinderen vroeger van alles wijs, en met allerlij dingen bang. De Boeman, Haantje pik, dat was een kerel met een poot die stoupe kinderen pakte en in een zak stopte en dan meenam. Voor spoken was ik ook als de dood, voor Sinterklaas met ze zwarte Piet bescheet ik me, in het donker lag ik in me bed, als ik wat hoorde ritselen, in doodsangst onder de dekens, al was het nog zo heet in de zomer, en me slaapkamerdeur werd altijd afgesloten, want dat wijf was bang dat ik wat uit de kast zou jatten, en vooral water zou drinken want ik zoek nog elke nog zeg maar in me nest, wat was dat toch een ramp voor me. Elke ochtend dat wijf tegen me Vader: hij heb heb weer in ze nest gepist, en me Vader me vies aankij-

ken en de hele dag kwaad op me was, maar ook daar ben ik aan gewend geraakt.

Maar de eerste maanden had ze het veel te druk met der kindje Wimpie, en ook had ze een dagmeisje die alles in huis opruimde en de boodschappen deed, een erg lief meisje, waar die luilak van een stiefmoer een gehaaid slaatje uit sloeg, want die meid kwam ook uit een arm gezin, uit de Rimboe, en moest van alles doen voor een paar rotgulden in de week. Maar ik had er wel een massel aan, want dat wijf was helemaal plijte van der kindje, en ik had een tijdje lekker rust van die stinkbak, want dat wijf liep altijd te schijten, als me Vader er tenminste niet bij was. Wat dat mens allemaal had gevreten, want ze liep de hele dag te snoeien en te kauwen, weet ik niet maar ze stonk erger als een berenput.

En wat was ik dan vies van dat wijf, als ze me brood klaarmaakte, want ze scheet ook inder broek, dat had ik zelf is gezien. Ze had de sleutel van de voordeur vergeten en dat maffe mens vertrouwde mij niet toen ik zei dat ik wel over het hek zou klimmen van de achtertuin waar de keukendeur niet op slot was. Maar ze was zeker bang dat ik een snoepie of koekje zou pikken, dus klom dat manwijf zelf over dat hoge hek heen.

Onbewust keek ik onder haar rokken, en wat schrok ik me toen rot, der onderbroek zat vol met strond, ik werd er gewoon beroerd van en kon wel spugen, wat een smeerdaken dacht ik toen, en dat stuk schijt in de broek scheldt mijn uit voor zijk in het nest, bah wat een vies mens. Ik heb het nooit durven vertellen, tegen nieumand.

Later wist ik dat die smeerpilj Opoe over had, dus ongesteld, en er waren toen nog geen tampons, want meestal had dat soort wijven, als ze die handel hadden, een ouwe dweil tussen de benen, of een ouwe krant als er geen stuk dweil of doek bij de hand was. En al waren er toen wel van die tampons geweest met een touwtje, hadden ze toch der maat niet voor dat mens der dikke togus gehad.

Maar vanaf die keer dat ik naar die vieze handel in der broek had gekeken, ben ik ook nog altijd vies van dat wijf geweest, en ik begrijp nog niet dat me Vader met die viesnek zo lang heb kunnen leven. Maar liefde is nou eenmaal blind wordt vaak gezegd, nou geef mijn portie dan maar fijn an Fikkie, dan heb ik al gegeten en gedronken, dat zou ik later ook wel waarmaken. Want dat broekje met eten is me jaren bijgebleven.

Dat dienstmeisje, ook wel daghitje genoemd, ging jammer genoeg na een paar maanden plijte, dus was ik weer de lul met allerlij klusjes. Houtjes hakken, stofzuigen, de tuin harken, onkruid wieden, tuinbonen doppen, boodschappen doen, en als klap op de vuurpijl met een kinderwagentje me broertje rijden, wat een ellende voor een straatjongen als ik was, en de jongens namen me in de maling en riepen, hé Attie, ben je nou ook nog kindermeissie geworden, nou dan liet ik wagentje met broertje erin de pest krijgen en sloeg die gasten lings en rechts voor der lui sodemieter, en liep soms

te janken van ellende, en die jongen, me broertje blèrde nog harder, maar het is misschien gek, maar ik was toch gek met dat kleine gosertje in plaats van jaloers, want dat had toch heel gewoon kunnen zijn, dat ik jaloers op dat jongetje was geweest. Nee voor Wimpie vocht ik me desnoods rot, zelfs toen hij later groot was heb ik vaak voor hem geknukt, en één keer zelfs me leven gewaagd.

Hij was een jaar of 2 en ik was toen tien jaar. We woonde op de Distelweg, en ik kom net aanlopen, dat me broertje de deur uit liep, en er een auto kwam aanrijden, recht op dat gozertje af, hij was nogal erg klein, dus kon die bestuurder van die auto hem nooit zien; zonder me te bedenken sprong ik voor die auto, en werd ik doordat die man vlug ze voet op ze rem zette, alleen maar door ze bumper^s geraakt. Die bestuurder kwam lijkwit ze auto uit en vond me een reuze jongen; me stiefmoeder had alles gezien en stond als een gek te gillen en pakte vlug me broertje op en huilden allebij, mijn zag ze niet staan van de zijk, er kon niet eens een dankje van af, maar ach, ik was eraan gewend en het deed me niet eens veel, dat wijf had nou eenmaal een bloedhekel aan me, en dat heb ik gelukkig goed aanvaard, maar ze gaf me toch effe later twee centen om wat te snoepen te kopen, wat gewoon zeldzaam was, en was ook een poosje een beetje aardig tegen me, ja dat was toch aardig van der he!

Maar nou een poosje werd ik weer met alles gekankernd en met allerlij dingen gepest en met alles misgeslagen, maar ik kwam toch niks tekort, want ik jatte uit alle winkels wat snoepgoed was. En omdat ik zo'n zwarte keep aan me flikker had hangen, die erg wijd was, kon ik als ik voor de toonbank stond waar blikken met allerlij soorten soorten koekjes in zaten, als ik die keep erover gooide, rustig zoveel snuffelen als ik wilde, en niemand had het door, daar was ik veel te uitgekookt voor, met me bleke koppie.

Op een keer moest ik naar een winkel die Jantje van alles werd genoemd, een boodschap doen en had van me Vader één cent gehad, om één doosje klappertjes te kopen, voor me klapperpistooltje.

Het was nogal druk in die winkel en toen ik aan de beurt was, zei Jantje, die baas, hé witte, pak daar achter de toonbank zelf maar een doosje klappertjes. Ik was helemaal niet van plan om wat te stelen, maar in een doos zaten hele rollen met doosjes klappertjes, ja en de gelegenheid maakt nou eenmaal de dief, dus vlug keek ik of Jantje niet keek, en stopte toen een hele rol doosjes klappertjes tussen me goed in, en nam een doosje appart in me hand en liet het met een uitgestreken porumpie aan Jantje zien, ja het is goed hoor witte, en vlug drukte ik me snoetje.

Ik was wel zo uitgekookt dat ik al die doosjes leeggooide in me broekzakkes en gooide die ronde lege doosjes weg, en bracht netjes me boodschap naar huis, en liet dat ene doosje aan me Vader en dat wijf van hem zien. Ga maar lekker op straat spelen jongen, want binnen kan ik dat geknal niet hebben. Nou dat hoefde hij me geen

twee keer te zeggen, ik was al plijte en kon met dat zootje klappertjes zoveel schieten als ik wilde.

Maar ik klein klootzakje had toch weer buiten de waard gerekend, in de persoon van mijn stiefmoer. Ik had ook nooit voor de deur moeten blijven schieten. Dus na een poosje zei dat wijf, zeg Arie, tegen me Vader, hoeveel centen klappertjes heb je die jongen gegeven. Een cent zei hij, nou dat kan toch niet Arie, hij is al een uur aan het schieten. Dat schijthuis had der zin, en me Vader riep, hé Adje, kom jij er is hier, en zei voor hoeveel centen klappertjes heb jij gekocht, één cent vader, maar toen moest ik me zakken uithalen, en het bloedzweet brak me uit toen hij die hele kluit klappertjes eruit zag komen.

G.V.D. riep hij woest, hoe kom je daaraan, pakte me bij me armpie en riep, kom op mee naar die winkel. Daar aangekomen zei die, hé Jan hoeveel centen klappertjes heb je die jongen gegeven, één cent Arie, nou dat was voor hem genoeg en riep wild, vuile smerige rotdief dat je er bent, en sloeg me lings en rechts voor me sodemieter door die winkel heen. Jezus wat was me Vader kwaad en riep, dat heb die kolerelijer van ze Moer, dat was ook zo'n dief.

Maar Jantje had zo'n medelijden met me dat ie zei, Arie het is me eigen schuld, ik heb die jongen in de verlijding gebracht, en gaf me een handvol zouten droppies, die ik niet begrijpend, snikkend, van hem aannam.

Buiten gekomen riep hij, je gaat gelijk je nest in rotterd en als je dat weer flikt, sodemieter ik je weer het gesticht in, begrepen, ja Pa. Nou dat wijf had weer een lekkere dag gehad tenminste, toen ze me met der vuile rotkop naar me nest bracht en de deur weer afsloot, net als in de gevangenis. Daar zou ik later nog veel aan denken toen ik in een echte gevangenis zat.

Het liefst speelde ik op straat en was voor alle soort spelletjes te porren, en al was het wel erg moeilijk om de straat op te komen om te spelen met andere kinderen, want dat wijf wist het altijd zo mooi te versieren, door me te pesten, door me steeds één boodschap te laten halen in verschillende winkels, brood halen, dan weer suiker of een pakkie thee of een liter melk, een fles azijn, en alles wat ik haalde aan eetbaars werd op der eigen weegschaaltje op de gram afgewogen, of ik er niks van had gegeten, of als het koekjes of ander snoepwerk was, maar zelf zat ze de hele dag te snoeien en ik kreeg mooi een drol.

Ja en een kind die met alles wordt misgeslagen gaat het stelen, en daar werd ik steeds gehaaid in, en brutaler.

Ik heb zelfs eens in de bioscoop, het was op een Woensdagmiddag, een kinderfilm in de enigste bioscoop die we aan het overkant van het IJ hadden, dat kostte een dubbeltje, en het heette Astoria. Dat dubbeltje had ik uit me Vaders geldtas gejat, want die

liet hij altijd aan de knop van de deur hangen, dus was de verleiding erg groot voor me, het was wel niet mooi van me, maar wat wil je als zo'n pleuriswif je nooit eens wat gaf, niet eens een cent, en als ik wel is van een ome of tante wat kreeg, moest het altijd in de spaarpot.

En dat rotwif, dat weet ik nog heel goed, pikte er altijd uit, dus spaarde ik eigenlijk voor de kat ze kut, dus moest ik wel geld jatten. Maar op die bioscoop terug te komen, het was een film zonder geluid, en een oude vrouw speelde op een piano. Er zat een ouwe kerel naast me en die had me een knoert van een geldzak in ze zei zak, vol met poen, want dat had ik gezien toen hij van een juffrouw die in die zaal met allerlij snoepgoed liep te venten, en die ouwe lul nam van alles, repen chocola en droppies, en vrat alles alleen op, en zat ook nog vies te smakken en te snuiven.

Het was de eerste keer in me leven dat ik ging zakkenrollen. Ik had die toeter vol met poen in een wip te grazen, en drukte vlug in het donker de zaal, om naar de W.C. te gaan, om te kijken hoeveel poen er wel in zou zitten. Nou ik schrok me eigen rot, dat er niet alleen los geld in zat, maar ook briefjes van tien en vijftwintig. Dat was voor mij, die nooit meer als een dubbeltje had gehad, vreselijk veel geld en wist ik me er gewoon geen raad mee.

Gelukkig liep net de bioscoop uit, en ik pleite met die zo zwaar gevulde leren buidel met zo'n kluit poen erin, onder me jas liep ik ermee over straat en wist niet wat er mee te beginnen. Eerst wou ik van angst die hele hap weg lazeren maar dat vond ik ook weer zonde. Toen kreeg ik een idee, ik zou naar huis gaan en die poen aan me Vader geven, met de smoes dat ik het in de bioscoop had gevonden, maar dat kon ook weer niet bedacht ik vlug, want dan zou dat wif weer vragen hoe ik aan die poen kwam, dus vertelde ik thuis dat ik hem voor de bioscoop had gevonden.

Nou me Vader was zo trots op me dat ik zo'n eerlijke jongen was, dat hij me als beloning een heel dubbeltje in me jatjes stopte, en Vader zou die toeter met poen wel effe netjes naar het politiebureau brengen. Wist ik veel dat hij voor die poen een lekkere keil heb gekocht, dat vermoed ik tenminste, pas later.

Ja ergens had ie gelijk, maar toen dacht ik met me jonge koppie dat grote mensen altijd eerlijk waren. Maar ik was toen blij dat ik hem keurig aan Vader had gegeven, en erg blij dat hij me zo'n jofele eerlijke jongen vond. Voor de rest heb ik van die poen nooit meer iets gehoord en had wel later het idee dat me papa die kluit poen lekker zelf in ze melik heb gestopt, want op de weg naar het politiebureau waren heel wat cafétjes, en eerlijk gezegd had ik het een klootzak gevonden als hij die poen op het politiebureau had afgegeven, ik had het nooit gedaan want wat is eerlijk, om dat woordje moet ik altijd lachen, want hoe eerlijker je in het leven bent, des te meer kom je ermee op het schijthuis terecht.

Want de kerken kunnen nu wel altijd zo mooi over die mooie spreuken preken, maar dat geldt dan alleen voor de gewone man. Want wat de grote jongens allemaal niet mogen flikken om hun zakken te vullen zullen we maar over zwijgen, want kerk en het kapitaal zijn vier handen op een buikje, ze hebben zelfs de Wapens van Musolinie gezegend, om de arme negertjes in toen geheten Abbesienië uit te moorden, die toen nog met pijl en boog moesten knokken tegen die facsisten uit Italië. En later weer de wapens van de bekende snor Hitler, ja ze hebben in door allen eeuwen heen heel wat afgezegend.

Maar op me jeugd door te gaan. Omdat ik van dat wijf nooit kon winnen, wilde ik me toch ergens mee waarmaken en deed dit op straat, onder me kornuiten, met alles was ik als het even kon haantje de voorste, en ging voor het minste geringste op de vuist, wat ik lang niet altijd heb gewonnen, zoals ook in me latere leeftijd.

Noten

- 1 Souren.
- 2 Arie schreef dit verhaal op tussen 1979 en 1983, resp. het geboortejaar van zijn jongste kleinzoon Samir aan wie hij het verhaal mede opdraagt, en het jaar waarin de Cineac aan het Damrak werd gesloten: ‘naar het Damrak, naar de Witte bioscoop, waar nu de Ciniac staat’.
- 3 De straatnaam is overal in dit manuscriptfragment voluit geschreven als Saar Peterstraat. Omwille van de herkenbaarheid is dit overal gecorrigeerd: Czaar Peterstraat. Bij de afgekorte schrijfwijze is gekozen voor handhaving van Arie’s schrijfwijze.
- 4 Arie’s vader overleed op 19 juli 1968, op achtenzestigjarige leeftijd.
- 5 In het manuscript staat *bunder*.

Politierapport Mosplein

6 juni 1942

N° 17 [uur] — Jan Roelof Ebbeling, oud 54 jaar, sigarenwinkelier, wonende en zaakdrijvende Distelplein 13, alhier, doet aangifte dat in den nacht van 5 op 6 Juni tus-schen 18 en 8.15 uur, door verbreking van een ruitje, onbevoegden zich toegang tot zijn zaak hebben verschaft. Ontvreemd werden een partij sigaren, sigaretten, shag-en pruimtabak.

In verband met vorenstaande aangifte brengen de rech.'s, Glas en J. Bakker, vanaf zijn woning [verdachte 1]. Hij blijft in bewaring verdacht van vorenstaande inbraak. Fouilleering nihil. Inaansluiting [sic] op het vorenstaande brengt de rech. Glas vanaf zyn woning Adrianus Bernardus Antonius Elpert, geb. 7 Februari 1923 te Amsterdam, van beroep bakker, won, [sic] Kamperfoelieweg 22ohuis alhier. Blyft op last van chef, als verdacht van vorengenoemde inbraak, in bewaring.

20 [uur] — Verschijnt ter ontbieding [verdachte 2, broer van verdachte 1]. [...] wordt verdacht van diefstal, blijft ter beschikking chef aan dit Bur.

21 [uur] — De verdachten [beide broers] en A.B.A. Elpert zijn na verhoor op last chef heengezonden.

Politierapport Hoofdbureau

17 april 1943

N° 107 Rapport van Zaterdag 17 April '43. 13.- [uur] — De rechercheur Rippe, stambnr 5239, rapporteert, dat hij te 11.30 p.m. in de Pijlsteeg een man op heeterdaad betrapte bij het stelen van een rijwiel. Toen rapp tot de aanhouding overging verzette de verd zich op zoo'ndanige wijze tegen zijn arrestatie waardoor rapp genoodzaakt was hem los te laten. Bij de ingestelde achtervolging wist rapp in de Heisteeg verdachte opnieuw aan te houden, doch wederom moest rapp hem loslaten wegens het verzetten wat verdachte deed. Ten einde verdachte in ieder geval in handen te krijgen, aangezien hij voor rapp onbekend was, heeft rapp, na sommatie, een schot uit zijn dienstpistool gelost, waardoor verdachte in zijn rechterdijbeen werd getroffen, en een vleeschwond bekam. Rapp kon daarop verdachte aanhouden. Hij gaf op genaamd te zijn: Adrianus Bernardus Antonius Elpert, geboren te Amsterdam 7 Fer [sic] 1923, varensgezel woont Teerplein 1 hs te Amsterdam. Hij is door G.G. en G.D. overgebracht aan het Binnengasthuis en ter verpleging opgenomen. Bericht voor Telex aan seinkamer gegeven. Rapp door rapporteur in 4 voud opgemaakt en doorgegeven kamer 16.

21 april 1943

N° 111 Rapport van Woensdag 21 April 1943. 9.50 [uur] — Brengen de rech Clement en Rippe vanuit het Binnen Gasthuis alhier, voor hij was opgenomen in verband met een schotwond bij zijn aanh. op 17-4-43 als verdacht van diefstal van een rijwiel op heterdaad, Adrianus Bernardus Anthonius [sic] Elpert, geb 7-2-23, A dam, varensgezel, won. Kamperfoelieweg 220 hs. Blijft in bewaring.

Mientje

Het is al weer jaren geleden dat ik Mientje leerde kennen, ik was een jaar of 27, en was met varen afgenoekt, de echte reden was dat omdat ik wel eens de waarheid had gezegd over sommige dingen aan boord, dat ik tekeer had gegaan over bedorven vlees, dat was op de Orpheus van de K.N.S.M. die de koelkasten achter op het schip had, en we voeren in de hitte van de Middellandse Zee.

Om het kort te maken, ik werd een oproerkraaiër genoemd en kreeg de zak, want de waarheid mag je nou eenmaal niet zeggen, ach, vaak was je dan een communist. Dus leefde ik aan de wal en werkte dan hier een dagje of nachtje en dan daar, bij een van de vele kleine koppelbaasjes. Op een gegeven moment woonde ik in de Eerste van Swindenstraat, bij een paar oude mensjes, op een klein slaapkamertje, voor 6 gulden per week. Al vonden die oudjes het wel niet zo leuk, als ik een dag in de kolen had gewerkt, maar dat is leuk opgelost met die oudjes, door[dat ik] ze af en toe een kluijfe gaf, want die oude bootwerker moest ook met een kutpensioentje rondkomen, als dank voor het harde werken in de haven.

Meestal ging ik ergens in een koffiehuis wat eten, dat was toen bij de Gooier vlak bij de de hoogte Kadijk, bij de Molen, die zaak bestaat nog, en die Molen staat er ook nog in Oost.

Maar op een keer ging ik naar het Dapperplein, om daar een pakje boter te halen, geen echte boter natuurlijk, wat belegging, en een gesneden brood, daar deed ik zo'n twee dagen mee, en at het op me kamertje op, met een flesje melk.

Op een morgen ging ik weer boodschappen doen op de toen nog oude gezellige Dappermarkt, dat ik toevallig naar boven keek op het Dapperplein, en daar een knap mokkeltje met blond haar uit het raam zag hangen. Ze woonde op twee hoog, en keek ook toevallig naar beneden, maar opeens draaide ze der hoofd om en deed net of ze me niet zag, dus pech gehad dacht ik en liep vlug door.

Maar toen kwam het toeval, en dat is echt zo gegaan. Een paar weken later liep ik met een gozer op de markt, ene Kikkie Jansen, die zei, hé Arie, ga mee effe een koppie koffie drinken, we hadden net genoeg voor poen voor twee kopjes koffie, want we hadden allebei gehaald de dalles, en Kikkie kon ik van de vaart, waar hij ook als kolenstoker voer. Bij de Zuid, op Z. Amerika, en ook de zak had gehad, waarvoor weet ik niet meer.

Het was in dat koffiespieze erg druk op het Dapperplein, want het was vakantietijd voor de bouwvakkers. Opeens roept er een beer van een kerel, hé Kik, moeten jullie van mij een flesje bier drinken, ook wel pijppie genoemd, omdat de meesten geen glas

erbij wilden hebben, en je maat ook riep die beer, wat later niet alleen me schoonvader zou worden, maar ook me beste vriend die ik in me leven had gehad.

Die Piet, want zo heette hij, had een stem als een brulboei, een echte vrolijke kerel, en die bleef ons maar pijpjes geven, zodat ik er verlegen van werd, en tegen Kikkie zei, hè wat een verschutting, die man geeft maar en wij kunnen die man niks terug geven.

O, riep Kikkie, dat vindt hij niks erg hoor. Maar dat zat mijn niet lekker, en liep naar de ouwe reus toe en zei eerlijk: Het spijt me meneer, geen meneer riep hij, me naam is Piet, wat is er aan de hand jongen.

Nou meneer, of Piet dan, we zijn allebei ridder te voet, dus kunnen wij u niks teruggeven, maar dat zal ik wanneer u weer hier binnen bent goedmaken. Maar daar wou Piet niks van weten en riep, ben je besodemierd Arie, want ik had al verteld dat ik zo heette, ik vind jou en je gabber een paar toffe jongens, en ik werd toen knap lazerus en zong een liedje van Al Jolson, dat kon ik in die jaren goed nadoen.

Nou, daar was Piet en al die mensen in dat spieze mee in hun sas, dus bleef ik maar Al Jolson imiteren. Maar aan alles komt een eind, de meesten gingen naar huis om te eten, Piet woonde schuin [tegen]over dat koffiehuis, en Kikkie was ook goed in de olie, die ging ook naar huis, want de meeste klanten woonden in de buurt.

Opeens zegt Piet, hé Arie, waar ga jij nu naartoe?

Naar me kamertje, en ik vertelde hoe ik daar alleen maar heenging om te slapen.

Nou riep hij, dan ga je nou met mijn mee, naar huis om te eten.

Ja zei ik toen verlegen, als je maar geen bonje met je vrouw krijgt, oudste.

O zei hij, dat zit wel goed met me vrouw, Arie, kom op. En ik mee met Piet, we klommen de trap op, want hij woonde op twee hoog, in die jaren boven Simon de Wit. Ik dacht, dat wordt bonje, en ging met tegenzin mee naar boven, want hij had door dat ik stikum wilde plijte gaan.

Nee niks, riep die grote, kom op Arie, dus ik mee naar boven. Tot me verbazing deed een flinke blonde vrouw open en heette me hartelijk welkom, en ik stelde me op mijn manier netjes voor.

Hé Ank riep Piet, dat is me gabber en die komt een happie mee eten, altijd goed, zei ze vrouw vriendelijk lachend en ging de keuken in om het eten klaar te maken; een klein jongetje stond te lachen, toen ze Vader een leuk gijntje maakte, en Piet riep, kom op Arie, en ik liep achter hem aan de huiskamer in, en wat zie ik daar voor het raam zitten, die knappe blonde meid die der hoofd omdraaide toen ik een paar weken ervoor naar boven liep te lonken.

Ik gaf haar een handje en was knap verlegen, omdat ze nogal erg koel naar me keek. Maar om een verhaal niet te lang te maken, ik was helemaal plijte van die meid en kon van de zenuwen haast niet eten, vooral wanneer ze naar me keek met een blik in der ogen, wat moet die dronken gozer hier.

Na het eten viel Piet in slaap en toen voelde ik me helemaal een Jan lul, maar der Moeder ving me leuk op en zei, Arie als je wil kom je hier morgen ook weer eten hoor jongen. Ja, dat soort dingen vergeet je nooit meer.

Maar het zou wel een paar weken duren dat ik er weer boven zo[u] komen. In die tijd had ik wat gestolen en had een paar lekkere plakkers in me melik, en me eerste gedachten waren, ik ga naar dat koffiehuis, misschien is Piet daar ook, want zomaar bij ze aan te bellen dorst ik niet, ik die altijd met alles erg brutaal was.

Nou, ik had het geluk dat Piet daar binnen zat en riep, hé Arie, waar heb jij nou al die tijd uitgehangen, neem eerst wat te drinken van [me] jongen.

Nee Piet riep ik, nu ben ik aan de beurt, en zei niet dat ik wat had gejat, maar mas-sel had gehad met een handeltje.

Affijn weer een gezellige middag, en weer mee naar boven met Piet. Weer was ze vrouw erg hartelijk tegen me en tot me verbazing was die blonde dochter ook niet meer zo stroef, en zei toen ik haar weer een handje gaf, zeg maar gewoon Mien hoor, want ik had juffrouw gezegd.

Ja, zo ben ik aan Mientje op de duur gekomen, en was als kind aan huis bij haar Vader, Moeder en broertje. Maar ja, ergens voelde ik dat er mensen op het Dapperplein woonden die me stuk wilden, want toen ik een keer tegen Piet zei, zeg Piet, zou je het goedvinden als ik met je dochter verkering nam. Zei hij, ach Arie, je bent een jofele goser, maar voor verkering ben jij geen type. Maar hij zei ook geen nee. Dus was me voorgevoel wel goed, er was over me geluld.

En wie dat waren weet ik, en ze zullen nu nog de pleuris krijgen, die smeerpijpen, en over dat soort gajes zal ik ook nog wel eens een verhaaltje schrijven, dat soort mensen die altijd andere mensen over de hekel halen, en als het moet een heel gezin uit het verband te ouwehoeren. Dat soort zijn met mijn ook nog niet klaar, en krijgen allemaal een koekie van hun eigen deeg, wat en hoe ik dat flik, daar mogen ze naar raaien, maar een kunsje zal ik ze terug flikken, want ik kan goed onthouden.

Met mijn en Mien is alles jofel gelopen, we kregen een dochtertje en die heb nu ook alweer drie kinderen, een meisje en twee jongens. En die schijthuizen van het Dapperplein zijn daar ook nog jaloers op. Ik heb met Mien van alles meegemaakt, slechte en goeie tijden, en we zijn nog steeds bij elkaar. Wat ik van een hoop van dat gajes die me toen bij me schoonouders wilden stukmaken, niet kan zeggen.

Het waren geen echte hoeren, in die jaren, maar ik heb [er] wel heel wat gekend, die der lui voor noppes lieten neuken, de nette dames dan, en ook heel wat nette huisvaders die chronisch naar de hoeren gingen bij ons in de buurt; namen zal ik nooit noemen, dat ligt niet in mijn karakter. Maar laat er nooit eentje over me boeken aanslaan. Want dan ga ik echt hard aan de bel trekken. Het is maar dat ze het weten. Ik

zeg altijd maar, wie dan ook ze eigen vinger in ze reet stopt, stinkt. En daar heb ik heel wat voorbeelden van meegemaakt en gezien in me leven.

Een ding heb Mien en ik gemeen, geld hebben we altijd schijt aan gehad, als wij en de kinderen maar gezond zijn, dat is pas rijkdom in het leven. Niet dat we vies van geld zijn, maar strebers is zij en ik nooit geweest. Bij ons was het, op is op, en weg is weg. En wat anderen doen is hun leven, dat moet ieder voor ze eigen uitmaken.

Ik zat net een paar maanden in het woeste leven, zoals dat vroeger werd genoemd bij ons in de buurt. Want nog steeds denken veel mensen dat als je op de Wallejjesbuurt woont, dat je wel in de penoze zat, dus een dief was of een pooier, vrouwen die niks met hoer spelen te maken hebben werden ook vaak door de buitenmensen en ook vaak uit andere buurten van Amsterdam beschuldigd van, O, die zal ook wel de hoer spelen.

Op een avond, het is al jaren geleden werd er in de buurt rond[ge]bazuind dat de zedenpolitie een razzia op de pooiers uit de buurt allemaal werden opgepakt, dus een soort razzia, wat ze van de Moffen hadden geleerd. Ik kwam dat ook te horen in een Café en dacht, Arie plijte maken, en ging met nog een paar gabbers naar Den Haag toe. Kan je nagaan hoe bij de meeste jongens in die jaren, die niet helemaal op een eerlijke manier aan de kost kwamen, want de meesten waren koopman, en de schrik van de razzia's uit de Oorlog zat er bij ons jongens uit de Oorlogsjaren nog goed in.

Nu moet ik er vaak over lachen, als je nu ziet wat G.V.D maar allemaal mag, en wat je allemaal kan flikken, voor je echt voor schut ga[at].

Maar na een paar dagen waren de meeste jongens weer terug in Mokum op de Walen. Wat bleek nu, een grappenmaker van een ouwe pooier had dat praatje voor de gijn rondgestrooid, er was helemaal geen razzia op onderwereldfiguren geweest. Maar al met al had die ouwe luizepooier, of hoerenbaas, ons ~~kløt~~ klootzakken mooi aan ons pik gehad. Mijn zat dat ergens toch niet lekker want die paar dagen in het Haagje had me al me centjes gekost in die cafés daar, al was het wel een scheidbeetje, want in die jaren was het in de penoze op de Wallejjes heus geen vette pot en de meeste pooiers, of netter gezegd aannemers, scharrelden er wat bij, ook ik heb dat altijd gedaan, dat noemden ze in die jaren werkende pooiers. En de hoeren vonden dat ze in hun eer werden getast, raar maar waar.

Maar al met al heb ik die ouwe afgekeurde pooier mooi aan ze pik gehad, en heb die geinmaker al ze poen uit ze zak gerold. Dus gewoon een geintje, Meneer Zonneberg.

I.O.K.P.¹

Ik liep eens een paar jaar na de Oorlog op het toen nog gezellige Waterlooplein, dat ik een paar bekende jongens tegenkwam, met één persoon die ik niet kon. Hé Arie riepen ze, wil jij een rol in een film hebben, ik dacht dat ze me op de hak namen, en begon te lachen. Maar ze riepen, nee Arie, het is geen dollen, het is echt waar, vraag maar aan die meneer die ik niet kon, en die zei dat ze een verzetsfilm gingen maken, die I.O.K.P zou heten.

Ja, wat moet ik nou in een film, zei ik, want ik weet de kloten niet van acteren.

Maar dat was niet nodig, ik moest alleen maar een klein rolletje als S.S.er spelen, als S.S.er riep ik geschrokken, want de schrik voor die klanten zat er nog in, toen ik ze in de Duitse kampen had meegemaakt, harde gemene boeven die voor niets terugdeinsden.

Maar die man zag het zeker aan me porum en zei, het is maar een film, en u bent erg blond met blauwe ogen, dus u bent het type die wij zoeken. Een mooie verschutting is dat, riep ik, nee hoor daar heb ik helemaal geen trek in.

Toen zei die vent, laten we eerst even wat drinken in dat koffiehuis, hij bedoelde het Stuivertje op het Waterlooplein, dan kunnen wij even rustig praten, en zal ik u uitleggen, nou daar had ik wel trek in, een keil voor nul centen, en gelijk een lekker broodje, want die waren uit de kunst. Die jongens gingen ook mee.

Affijn toen vertelde die broger hoe de vork in de steel zat. Het is een opname in het huis van bewaring op de Weteringschans, ik schrok me eigen rot en riep, wat, in de lik, o nee hoor meester, dat is mijn te link, want er liep nog een klein vonnesje van me van een paar weekjes, en dan houden ze me gelijk daar vast.

Nee, riep die man, daar hoeft u niet bang voor te wezen, daar sta ik borg voor.

Affijn ik tippel en ga met die vent en die twee bekenden van me mee naar die lik, waar ik al zo vaak had gezeten, maar erg lekker voelde ik me toch niet.

Maar ik zou er ook geld voor krijgen, dat bleek later ook maar een schijtbeetje te zijn. We komen voor de deur van die portier en ik liep angstig mee naar binnen en vertrouwde het nog niet. Een paar deuren door en we stonden op het vlak waar grote schijnwerpers stonden opgesteld, en ook mensen in uniform van de S.S.

De baas was geloof ik een Jood, ze naam ben ik vergeten. Ik zei tegen die vent die bij die regisseur stond, hé dinges, wat ik nou eigenlijk hier doen, want een paar bewakers die ik kon, werkten toch op me zenuwen.

O ja, zei die, ga maar even mee om een uniform aan te passen, nou dat was een vies oud soldatenpakken met een S.S teken op de kraag, een veel te wijde broek, een paar

zevenmijlslaarzen, een koppelriem en een kepie dat me veel te groot was, er misten aan dat pakkie op de jas een paar knopen die ze met een lucifer zo'n beetje werden vastgezet.

Ik had al snel in de peiling dat dit weer een soort film op ze boerenfluitjes was, en wilde al afknappen, maar die goser zei, het is maar een heel klein rolletje Arie, het is zo gebeurd hoor. Ja riep ik, wat mot ik dan doen ~~meester~~, oudste? want ik vond me als een Jan lul staan met dat luizepakkie aan en zei nog, dat is toch geen porum in een film. Nee Arie, dat zie je niet op de film, o riep ik, wist ik veel.

Na een paar uur voor Jan lul te hebben gestaan, in een kamertje van de bewakers, werd ik geroepen, met nog een paar klanten die er ook als Jan klootzak bijstonden, een dacht al die ie filmster zou worden, maar daar kwam ie wel snel anders achter.

Die Jood had de leiding over die filmpenoze, en zei, even opletten mannen, tegen die gekreukelde kranten in het S.S. pakkie. Er was een cel vrijgemaakt en in de cel zat een gevangene, een bekende toneelspeler, ze naam weet ik niet meer. We moesten met een man of vier door een gaatje kijken en dan hard lachen en op ons knieën slaan, of we de meeste pret hadden; dat moesten we wel een keer of tien overdoen, en dat begon mijn al gauw te vervelen, toen dat gezijk was afgelopen ging de cel open, en moesten we alleen maar roepen, eraus zwijnehund, nou dat ging allemaal zo klootzakkerig, dat ik riep tegen die Jood, hé meneer, ik heb hier in de Oorlog echt op de politieke afdeling gezeten, maar toen ging het heel wat harder, zal ik dat nou is effe voordoen, nee nee zei die bijgogemert, dat kan niet. Nou toen werd ik zo loenig dat ik riep, nou neemt uwes dan voor mijn een werkeloze bootwerker, ik nok ermee.

En daar wordt me die Jood nog loenig ook op me en vond me brutaal; dat is helemaal lekker riep ik, wat krijgen we ñ er nou eigenlijk voor die poppekast. Dat zou als we klaar waren wel afgerekend worden; benne we dan nog als al niet klaar met dat gezeik riep ik kwaad, maar die goser die me had gebracht zei kalm aan nou Arie, dat zit wel goed jongen.

Opeens zegt één van die bewakers, we kennen Arie wel, het is altijd een lastig ventje geweest, ja riep ik bloedloenig, dat zal jij wel weten Nelis want je bent hier de hele Oorlog bewaker geweest onder die Moffen, die lul verschoot van kleur, en drukte snel ze porum, voor die eerlijke verschutting.

Arie kalm aan nou maar, riep die Jood, ja wat moest hij nou anders zeggen. Maar ik riep, nou geef mijn nou maar mijn poen, en ik wil verder niks met jullie kolereplaatjes te maken hebben.

Ik ging vlug me eigen kleren aantrekken, en riep kwaad, geef me effe poen, dan kan ik me porum hier vandaan drukken. Nou rustig blijven, riep een van die lullebehangers, wat riep ik, me poen. Toen kreeg ik bij Gods gratie één rottig joetje. Nou, riep ik,

dat is me een kluit poen voor de hele middag, en riep gelijk, ik mag leien dat die hele kutfilm een mooi zepert wordt, heren filmers van me blote reet, en liep toen naar de uitgang, ik wist daar natuurlijk goed de weg, en een bewaker liet me eruit. De massel hoor natte slof toen ik buiten op het stoepetje stond, toen riep die portier nog krui-perig lachend, tot ziens hoor Arie, ja riep ik nog, laat je maar nat zeiken drempel-pooier, maar dat heb ie gelukkig niet gehoord, anders had ik daar weer een hoop ge-zeik mee gehad.

Ja ik kon me smoel weer is niet houden. Een jaar later werd die film in de Rialto op de Ceintuurbaan gedraaid, ik ging er stikum alleen naar kijken, en toen ik dat stukkie me eigen porum zag, ben ik snel plijte gegaan, want inderdaad was die hele film een gehaaide schuier. En er zouden later nog heel wat schuiers volgen, alleen hebben die spelers heel wat meer gehad als een rottig joetje.

Nee in Holland mag het nooit veel kosten, en gaat alles op ze Janboerenfluitjes, en dan denken een hoop spelers dat ze geweldige acteurs zijn; nou voor mij hoeft het niet meer, dat zijn goeie filmen voor domme en heel stomme mensen, die nog nooit in hun leven wat hebben meegemaakt. Amen.

Noten

- 1 Bedoeld wordt de film *LO/LKP* van Max de Haas uit 1949. De afkorting staat voor Landelijke Organisatie voor Hulp aan Onderduikers/Landelijke Knokploegen, twee Nederlandse verzetsgroepen. De filmproductie kostte destijds 130.000 gulden. 367.900 bezoekers zorgden voor een recette van 150.000 gulden. De film werd in 1986 tijdens het Nederlands Film Festival vertoond. In enkele scènes is Arie inderdaad (herkenbaar) te zien.

Noot van de bezorger

Alle verhalen – niet eerder in deze vrijwel ongedigeerde vorm verschenen – zijn afkomstig uit Arie Elperts literaire nalatenschap. De verhalen zijn geschreven tussen 1966 en 1988, maar in Arie's hoofd bestonden ze al veel langer.

In de teksten is in lichte mate redactioneel ingegrepen inzake al te verwarrende schrijffouten van de auteur (een aantal van Arie's schrijffouten, doorhalingen en correcties zijn vanwege de sociolectische authenticiteit gehandhaafd!). Ook interpunctie en alinea-indeling zijn zo veel mogelijk intact gelaten.

Stijl en taalgebruik zijn ongewijzigd gelaten. In een aantal gevallen is bewust de spelling van voor 2005 aangehouden.

Nieuwsgierig geworden naar meer?
De boeken van Aldus Boek Compagnie
zijn verkrijgbaar via de boekhandel en via
www.aldusboekcompagnie.nl

U las een gratis leesfragment van *Lust en leed op
de Wallen. De beste autobiografische verhalen van Haring Arie*,
te verschijnen in 2023.